

DEMOKRACIJA

Uredništvo: Trst, ul. Machiavelli 22-II - tel. 62-75
Uprava: Trst, ulica S. Anastasio 1-c - tel. 2-30-39
Goriško uredništvo: Gorica, Riva Piazzetta št. 18.
CENA: posamezna številka L 25. — Naročnina:
mesečno L 100, letno L 1.200. — Za inozemstvo:
mesečno L 170, letno L 2.000. — Poštni čekovni
računi: Trst št. 11-7223, Gorica št. 9-18127

Leto VI. - Štev. 19

Trst - Gorica 9. maja 1952

Izhaja vsak petek

Slovinci smo tu!

V volilni propagandi, ki bruhala sedaj iz vseh mogočih virov, slišimo med ostalim tudi gesto, s katerim pozivajo Slovence, naj postavijo v ozadje svojo nacionalnost in naj volijo predvsem take liste, ki imajo mešan narodnostni značaj. Po trditvi njihovih zagovornikov so te liste najboljše jamstvo za uresničenje Svobodnega tržškega ozemlja in s tem tudi za kasnejše uveljavljanje slovenskih pravic. Toda, ali je to res?

Izkušnje zadnjih treh let nam kažejo drugače. Kadar koli smo se obrnili na razna mesta v vsakovrstnih pritožbah in predlogih, vedno se je pojavilo isto vprašanje: koliko pa je pravzaprav takih, ki hočejo ostati Slovenci? Kdor hoče namreč kaj imeti, mora najprej dokazati svoj obstoj in prisotnost.

Italijanski krogi so šli v tem še dalje. Niso gledali ozadja in globine, ampak so vzeli samo formalne volilne rezultate: ti so pokazali, da je zavednih Slovencev v tržški občini samo dobre štiri odstotke. S tem so nato naši nasprotniki operirali vsa ta leta. Ne njim, ne večini tujih opazovalcev ni prišlo niti na kraj pameti, da bi šli za slovenske tudi gotov odstotek komunističnih, demokratskih in drugih glasov! In naši ljudje naj bi sedaj ponovno potrdili pravilnost teh njihovih tolmachenj?

Toda tudi če bi se razmere morda v toliko izpremenile, da bi ostale stranke in tuji opazovalci po nekakšnem svojevoljnem ključu in čudežnem naključju vendarle priznali, da se na mehanik in celo nestojskih listah skriva precejšnje število slovenskih glasov, bi s tem ta problem še ne bil rešen. Taka izprememba je sicer praktično nemogoča, toda tudi če jo samo teoretično predpostavljamo, nikakor ne more nuditi opravičila onim slovenskim glasovom, ki bi podprli neslovenske liste. Poleg obstoja in telesne prisotnosti sta namreč za politično uveljavljanje potrebna tudi zavednost in volja. Kako naj v borbi za slovenske šole, za pravico slovenskega človeka do dela, za slovensko kulturno izboljšanje navajamo kot tehten dokaz število tistih oseb, ki se niti toliko ne zavedajo svoje narodnosti, da bi čutili potrebo po lastnem organiziranju, po lastnem in samostojnem nastopu, ki jih je sram svojega lastnega imena? Saj kažejo vendar s svojim stajanjem v narodnostno neopredeljenosti, toda po večini vedno pretežno italijansko maso, da so narodnostno brezbrizni! To je prvi korak k narodnosti smrti. Vsak bo rekel: če so že volivci pripravljani na narodnostno kapitulacijo, kaj bi umetno podaljševali življenje tej manjšini, kaj bi ji dajali šole, priznavali pravico na lastno kulturno življenje itd.? Za vsakogar drugače, razen za take navne zapeljance, ki veljala logika: kdor si sam briše svoje ime, ta naj bo tudi izbrisani!

To sta dva težka razloga, ki nujno govorita za to, da morajo Slovenci na teh volitvah brezpogojno pokazati svoj obstoj in zavednost, kajti brez podpore teh dveh dejstev bodo v bližnji bodočnosti težko zagovarjali svoje zahteve in uveljavljali svoje želje.

To je, kar zadeva nas kot narodnostno skupino.

Preostaja še vprašanje Svobodnega tržškega ozemlja. Tudi glede tega moramo reči, da je nujno in potrebno dokazati obstoj Slovencev in njihovo voljo do življenja. Ne pozabimo, da je bil eden izmed razlogov za ustanovitev Svobodnega tržškega ozemlja prav njegova narodnostna mešanost. Obe narodnosti se tu tako prepletata, da je nemogoče potegniti etnično mejo. Če hočemo ohraniti Svobodno tržško ozemlje, moramo torej to dejansko stanje tudi javno in jasno izpričati, posebno v tržški občini. Menda je vsakomur jasno, da bi kaj pisikavo šli proti povratku pod Italijo taki glasovi, ki bi se prostovoljno mešali s italijanskimi. Vsak tolmach volilnih rezultatov bo dejal: »Prisadniki istega naroda imajo pač lahko različne politične nazore, toda po potrebi se bo eden uklonil drugemu in tako bodo pač že nekako našli možnost sožitja. Slovenci sicer hrumijo proti odpravi Svobodnega tržškega ozemlja, toda če se že danes tako radi mešajo z Italijani, se bodo toliko lažje še jutri.«

Morda bo kdo rekel, da so te besede strupene, toda zaradi tega niso nič manj resnične. Mar nismo v teh letih ponovno slišali še hujša izkrivljanja resnice?

Slovinci morajo torej v teh vo-

Laž ima kratke noge

Po poteh italijanskih gospodarjev - Slovenski kominformisti v škripih

Stara izkušnja nas uči, da se poslužujejo kominformisti v politični borbi vseh sredstev, tudi najbolj nepoštenih. To nikakor več ne preseneča. Ker je njihov javno priznani cilj nasilna prigrabitev oblasti, ki jo potem krvavo zlorabljajo proti svojim političnim nasprotnikom, je popolnoma razumljivo, da jim je za doseg tega cilja vsako sredstvo dobrodošlo. Politika brezobzirnega nasilja naravnost zahteva skrajno nemoralnost pri uporabi sredstev.

Kakor vemo, se ne zaustavijo kominformisti, kadar se polastijo oblasti, niti pred množičnimi umori. Zato so pri njih laž in prevara še najbolj nedolžne pojave, ki so jim prešle v kri in v meso.

Da se bodo posluževali slovenski kominformisti aktivisti laži tudi v sedanjih volilnih borbi, smo vedeli že vnaprej. Naravnost zabavno je pa, od kakih domislic so prišli, da prikrijejo pred našo slovensko javnostjo za naše slovenske življenjske koristi naravnost porazno delovanje svojih italijanskih partijskih gospodarjev.

Vsakemu slovenskemu človeku na našem ozemlju je že zdavnaj znano, da so tržški kominformisti v Italiji ista družina. Tudi je že splošno znano, da so naši kominformisti zgolj neznamenit privek, sek italijanske komunistične partije, od katere sprejemajo ukaze in sredstva. Očveč bi bilo navajati, kakšno stališče zavzema italijanska partija v tržškem vprašanju. Saj je glede tega na razpolago cela vrsta izjav italijanskih partijskih voditeljev. V ničemer se ne razlikujejo od najbolj zagriženih italijanskih šovinistov, kvečjemu v izbiri poti. Vsi skupaj pa složno zahtevajo Svobodno tržško ozemlje za Italijo.

Smšno bi bilo verjeti, da o tem niso točno poučeni tudi slovenski kominformisti aktivisti. Tu prihaja do izraza vsa beda njihovega delovanja. Spričo splošno znanih dejstev je težko zabrisati sledove! Vendar pa se morajo slepo pokoriti svojim italijanskim partijskim voditeljem v Trstu in v Italiji. Partija se ne šali! Kdor brezpogojno ne uboga, zletil!

Pred pojavom združenih slovenskih sil na podeželju, ki so postavile borbo za popolno in trajno ostvaritev Svobodnega tržškega ozemlja, po določbah mirovne pogodbe, v ospredje svojega političnega programa, so si morali nekaj izmisliti, da bi za vsako ceno zrahljali to mogočno fronto, ki spada med najtrdnjše jemstva, da se na klepi iredentistov in kominformistov ne bodo uresničili, ker se brez podeželja ne bo smelo odločiti o Trstu, ne na domačem in tudi ne na mednarodnem področju.

In glejte, kaj so si izmislili!

Zborovanje LSS v Dolini

V petek 2. maja je bilo uspešno prvo volilno zborovanje Liste slovenske skupnosti za dolinsko občino, kateremu je prisostvovalo veliko število Brežanov.

Zborovanje je začel nosilec Liste slovenske skupnosti za Dolino dr. Miro Adamič. Po kratkem uvodnem govoru je predal besedo prvemu govorniku dr. Jožetu Deklevi. Dr. J. Dekleva je poudaril izredni pomen naših upravnih volitev, ker bomo z enotnim nastopom dokazali na najprepričljivejši način vsemu svetu našo privrženost misli Svobodnega tržškega ozemlja. Potem je govornik obračunal z vlagatelji razbijaške Neodvisne liste, ki so v službi nasprotnikov našega svobodnega obstoja v okviru STO-ja. Po razčlenitvi bistva hotenja tržškega kominformističnega vodstva in njegovega vedno bolj jasnega odnosa

litvah čim dostojneje izpričati, da vedo, kaj hočejo. Ne smejo ponoviti napake, ki so jo nekateri zagrešili pred tremi leti! Uveljavljanje naših narodnostnih pravic in ohranitev Svobodnega tržškega ozemlja zahtevata, da pokažemo, da je tu, posebno pa še v tržški občini, čimveč zavednih in demokratičnih Slovencev!

O tem naj dobro in pošteno razmisli vsak Slovenec in Slovenka predno se odločita, da dasta svoj glas za kako drugo, ne pa za čisto slovensko listo!

»Kdor voli za tito-liparsko listo, voli za Trst Italiji in podeželje Jugoslaviji!« To geslo vidiš mastno natiskano v njihovem listu in vsi njihovi aktivisti ga ponavljajo na vseh sestankih kot papagaji.

Ze na prvi pogled opažamo zanimivo dejstvo, da se poslužujejo istega gesla tudi italijanski šovinisti n. pr. v Nabrežini. Kot vidimo, si kominformisti in italijanski šovinisti tudi glede tega složno podajajo roke.

Kaj pa naj rečemo o geslu samem? Skoraj se nam ne bi zdelo vredno odgovarjati na take smešne trditve.

Kaj ni prav še vedno trajajoča tristranska londonska konferenca dokazala, da vsaj na Zahodu ne smatrajo mednarodnih pogodb za navadne krpe papirja? Nočemo sicer zavzeti stališča od izhoda te konference, predno ne izvedemo za končne rezultate, vendar pa lahko ugotovimo že iz dosedanjih uradnih izjav, da so se Italijanski imperialisti pohlepi morali ustaviti pred neprekršljivostjo določb mirovne pogodbe. Kaj nismo nadalje čitali, da je tudi uradna Jugoslavija predlagala Italiji ostvaritev STO-ja v smislu mirovne pogodbe

in da je to njeno stališče v tržškem vprašanju? Od kod naj sedaj naenkrat pride delitev STO-ja in priključitev Trsta Italiji in podeželja Jugoslaviji? Kdo se bavi s takimi načrti, kdo to hoče in navsezadnje, kako naj bi se to izvedlo? Vsaj nekoliko logike mora imeti vsako geslo, drugače mu ne verjamemo niti najbolj neumna glava. Gospodje slovenski kominformisti in aktivisti so se zopet enkrat zmotili! Naš podeželjan je vse prej kot za bit! Prav kmalu bodo spoznali na lastni koži, da je, nasprotno, izredno bistrega duha!

Na kraju še pripombo. Cetudi nismo taki patentirani »demokrati« kot naši dragi kominformisti, verujemo v voljo ljudstva. Vsi — ponavljamo — vsi tržški Slovenci brez razlike so za trajno ohranitev STO-ja! Ta volja bo prišla na tehtnico kadar koli se bo odločalo o naši bodočnosti. O tem smo trdno prepričani! V zasledovanju tega cilja je pa med nami in med kominformisti bistvena razlika. Mi lahko sami odločamo o naših političnih smernicah in ciljih, slovenskim kominformistom pa ukazujejo italijanski partijski voditelji v Trstu in v Rimu!...

STO mora biti samostojno!

Prepričljiv poziv nosilca Slovenske narodne liste dr. J. Agneletta na italijanske someščane po italijanski radijski postaji v Trstu

»Kot nosilec Slovenske narodne liste, ki jo tvori SDZ, SKSZ in SNS, se obračam do vas z odkritimi besedami, s katero vam hočem pojasniti stališče Slovencev in Slovanov do vas, naših someščanov, glede vprašanj, ki zanimajo oba tukaj živeča naroda.

Mi demokratični Slovenci smo bili vedno in smo tudi danes poborniki za popolno in brezpogojno ohranitev STO-ja, za njegovo ostvaritev v smislu mirovne pogodbe. Smatramo namreč, da je to življenjsko vprašanje našega narodnega obstanka.

Dogodki zadnjih let nas učijo, da kljub vsem demokratičnim izpovedbam, stranke, ki so danes na vladi v Rimu, nam ne vlivajo zaupanja, da bi bile voljne spoštovati pravice slovenske manjšine. Se manj pa jih spoštujejo stranke, ki vladajo in gospodarijo v tržški občini, v predsedništvu cone, v krajevni in področni upravi. Na področju A živi približno 30 odst. Slovencev, toda niti 1 odst. ni nameščen v občinski upravi ali v državnih službah! Sodeč po pritožbah goriških in benških Slovencev, bi se s povratkom Italije v Trst ta naš položaj še poslabšal.

do italijanskega iredentizma je dr. J. Dekleva govoril o zadnjih marčnih demonstracijah, pri katerih so se sami od sebe razkrinkali združeni naši nasprotniki od Vidalija do Bartolija!

Kot drugi govornik je nastopil dr. Branko Agneletto, ki je uvodno podčrtal politični položaj v dolinski občini in odločno obsodil vlogo razbijaške Neodvisne liste in kominformističnih zapeljancev. Ko je dr. B. Agneletto govoril o velikem pomenu bazičnega tabora, kjer so združeni tržški Slovenci prisegli ob spomeniku bazičskih žrtev, da nočejo nikoli več pod Italijo, so nastopili z medklici kominformistični izzivači, ki so s tem najbolj dokazali svojo predanost stvari italijanskega iredentizma; obmolknili so, ko jih je govornik pozval, naj pokažejo samo en članek ali eno besedo v glavnem italijanskem kominformističnem glasilu Unita s protestom Sovjetske zveze proti londonskemu mešetarijenju. Za Sovjetsko zvezo je Svobodno tržško ozemlje samo drobšč za trgovanje, kot so to napravili s Korosko, ki so jo prodali za sto petdeset milijonov dolarjev!

Svoj govor je dr. Branko Agneletto končal s toplim pozivom na vse zborovalce, naj dokažejo svojo narodno zavednost in ljubezen do Svobodnega tržškega ozemlja z glasovanjem za Listo slovenske skupnosti, na kateri kandidirajo možje, ki bodo znali odločno braniti koristi slovenskega življa našega ozemlja!

Po vseh preganjanjih in po vsem trpljenju, ki so mu Slovenci bili izpostavljeni pod vladavino Italije, o čemer ste vi, naši tržški someščani, dobro obveščeni, ne more od nas pač nihče pričakovati, da bi si želeli povratka Italiji na STO.

Mi Slovenci nismo in nečemo biti sovražniki Italije, moramo pa biti politični realisti. Ko smo videli, da se je rimska vlada spustila v neprenehno gonjo proti Svobodnemu tržškemu ozemlju, čeprav jaleto bilo ustanovljeno tudi z njenim sopodpisom na mirovni konferenci kot kompromisna rešitev, da bi se premostili nasprotujoči si italijanski in jugoslovanski interesi, in z namenom, da bi tako prišli do vzajemne strpnosti in do miru na tej nevaljigosti točki evropske celine, smo morali začeti z obrambo STO-ja. V ta namen smo se združili z vsemi onimi strankami, ki so se odkritosrčno integralno izjavile za ohranitev STO-ja. To je bila naša sveta dolžnost Slovencev in Tržčanov!

Poudariti je namreč treba, da more v tem delu Srednje Evrope samo STO kot samostojna in neodvisna država vršiti nalogo mostu za zblizanje in sporazumevanje, za strpnost in pomirjenje slovenskega in latinskega sveta. To področje, ki je že skozi tisočletja narodnostno mešano in ki so ga Rimljani zasedli (takrat še ilirsko pokrajino) s svojimi legijami od jugozahoda in Slovani od severozhoda, ne more pripasti ne Italiji ne Jugoslaviji. In to ne le zaradi tega, ker tukaj živita dva naroda, ampak že bolj zaradi njegove izredne zemljepisne, gospodarske in strateške pomembnosti. Velika država, ki bi imela v svojih rokah Trst in njegovo okolico, bi s tem dobila v roke ključ vse Srednje Evrope in bi preko Trsta ne samo kontrolirala in usmerjevala njeno politiko ter gospodarski razvoj, ampak bi mogla zavirati tudi razvoj k zblizanju srednjeevropskih držav in k ustanovitvi srednjeevropske konfederacije, ki je neobhodno potrebna za vzpostavitev ravnovesja v Srednji Evropi. Saj se, mislim, še spominjate deleža in vpliva, ki ga je Mussolini imel na politiko Madžarske po prvi svetovni vojni z njenim podtalnim oboževanjem in pri za tretju Avstrije, kot tudi pri tragični usodi, ki je leta 1938 zadela Češkoslovaško!

Italija je sredozemska država. Trst pa je del Srednje Evrope. Zato bi bil Trst v rokah Italije vedno izhodišče italijanske politične in gospodarske ekspanzivnosti v smeri Podonavja, torej izhodišče politike, ki je v veliki meri pripomogla do druge svetovne vojne. Ali bi torej danes bilo umestno in v interesu Srednje Evrope, da bi se Trst in vse STO izročilo Italiji?

Razen tega Italija Trst in STO-ju ne potrebuje! Ne potrebuje ga iz nacionalnih razlogov, ker gre za ozemlje, ki je narodnostno meša-

Londonska konferenca

Napovedani zaključni komunikati londonske tristranske konference o Trstu še vedno ni izšel. Napovedujejo pa ga za konec tega tedna. Zaradi velike tajnosti, v katero se je zavila konferenca že ob samem začetku, je zelo težko uganiti, kakšna bo njegova vsebina. Tudi družji časopisi, posebno italijanski iredentistična glasila, ki so tam prve dni aprila napovedovala najsenzacionalnejše uspehe, so oprezno utihnili. Vsi mirno čakajo, da se težko pričakovano dete končno vendarle rodi.

Ne da bi se spuščali v napovedovanje posameznih točk, o katerih naj bi se v Londonu sporazumevali zastopniki Velike Britanije, Združenih držav in Italije, najbrž lahko že danes rečemo, da bodo koncesije Italiji predvsem formalnega značaja in da ne bodo vnesle nobene bistvene izpremembe v naše tržško življenje, v katerem ima italijanski administrativni aparat itak že sedaj v vsem veliko besedo. Če je konferenca upoštevala tudi mišljenje in predloge tržške delegacije, ki je med velikonočnimi prazniki obiskala London, potem bo večina izprememb izvršena na ta način, da bodo koncesije dane predvsem krajevemu prebivalstvu in krajevni upravi, ne pa

italijanski vladi. Prav po deležu funkcij sedanje Vojaške uprave, ki bodo prenešene na krajevno prebivalstvo, v primerjavi s koncesijami, ki bodo dane Italiji kot takih, bomo lahko sodili, v koliko so člani konference upoštevali priporočila zastopnikov tržškega prebivalstva.

Ne smemo izpregledati, da so se nedavno pojavili glasovi, po katerih naj bi baje sama Italija želela, naj se konferenca zavleče. To naj bi napravila zato, da bi vladne stranke rezultate konference lahko izkoristile v volilne namene, pa čeprav bi bili ti rezultati stvarno šč tako skromni. Videti je torej, da posebno demokratični nikakor ne žele, da bi njihovi nasprotniki imeli čas, da bi pretehtali dejansko vrednost londonskih sporazumov in da bi nato svoje zaključke lahko razložili tudi volivcem. Če je to stališče uradne Italije resnično, potem smemo torej v najhujšem primeru pričakovati, da bodo zaključki londonske konference taki, da bo na prvi pogled izgledalo, kot da je De Gasperi dosegel bogveka, v stvari pa bodo to le besede, ki pa stvarno ne bodo pomenile, da se je Italija kakor koli povrnila v naše kraje.

Vse, kar nam London prinese, morajo torej posebno Slovinci hladno in mirno premisliti ter se ne smejo pustiti vplivati od morebitnih pretiranih tolmachenj italijanskega časopisja. Tržško vprašanje kot tako bo ostalo še vedno odprto in prav zato je potrebno, da tukajšnje prebivalstvo na bližnjih volitvah jasno izpove, kakšno rešitev si želi!

Naši volilni govori na Ital. postaji Radio Trst I

Slovenska narodna lista bo imela volilne govore na italijanski radijski postaji v Trstu v spodaj navedenih dneh:

- 13. maja ob 13.20;
- 18. maja ob 20.20;
- 22. maja ob 20.20;
- 24. maja ob 21.30.

Liste slovenske skupnosti pa bodo imele svoje volilne govore prav tako na italijanski radijski postaji v Trstu v naslednjih dneh:

- LSS Dolina, 11. maja ob 20.20;
- LSS Nabrežina, 14. maja ob 20.20;
- LSS Zgonik, 17. maja ob 13.20
- LSS Repentabor, 17. V. ob 20.20.

na slov. postaji Radio Trst II

Slovenska narodna lista bo imela volilne govore na slovenski radijski postaji v Trstu v spodaj navedenih dneh:

- 12. maja ob 13.00;
- 16. maja ob 20.00;
- 21. maja ob 20.00;
- 24. maja ob 20.00.

Liste slovenske skupnosti pa bodo imele svoje volilne govore prav tako na slovenski radijski postaji v Trstu v naslednjih dneh:

- LSS Repentabor, 8. maja ob 13.10;
- LSS Zgonik, 8. maja ob 20.10;
- LSS Nabrežina, 11. maja ob 13.10;
- LSS Dolina, 14. maja ob 13.10.

Shodí SNL v Trstu

PETEK, 9. MAJA: Opčine, pred šolo, ob 21. uri, govorita dr. B. Agneletto in Drago Legiša.

SOBOTA, 10. MAJA: Rotonda Boščetto, ob 20. uri, govorita dr. R. Marc in Drago Legiša;

Katinara, ob 21. uri, govorita dr. R. Marc in Drago Legiša.

NEDELJA, 11. MAJA: Sv. Anton, ob 7.30 zj., govorita dr. J. Agneletto in Teodor Cerkenik;

Sv. Jakob, ob 9.30 zj., govorita A. Kalc in dr. Otton Berce;

Sv. Ivan, ob 10.00 dp., govorita dr. R. Marc in dr. Mitja Bitežnik;

Barkovlje, ob 8.30 zj., govorita dr. Frane Tončič in T. Cerkenik;

Gropada, ob 12. uri, govori dr. B. Agneletto;

Bazovica, ob 17.30 uri, govorita dr. J. Agneletto in inž. M. Sosič.

PONEDELJEK, 12. MAJA: Lonjer, ob 20. uri, in Montebello-Gloria, ob 21. uri, govorita dr. Branko Agneletto in Teodor Cerkenik.

TOREK, 13. MAJA: Bane, ob 20. uri, in Konkanel, ob 21. uri, govorita Alojz Kalc in govornik SKSZ.

VEŠTI z GORIŠKEGA

Politična strpnost

Vsaka strast je slepa. Strasten človek nima svojih sil v popolni oblasti, zato so dostikrat njegova dela in njegovi koraki usodno zgrešeni.

Strasti pa ne smemo pojmovati samo v ozkem smislu, kakor običajno pojmuje naš človek to besedo. Politična ali strankarska strast, čeprav ni moralno tako nizka, je vendar prav tako slepa in nerazsodna kot vse druge strasti. Je pravzaprav še bolj usodna, ker so neštetokrat žrtve takih političnih in strankarskih strasti, široke plasti naroda, ki sledijo takim voditeljem.

Zaradi tega je nujno, da se bori-mo proti tej strasti z isto odločno-stjo in vztrajnostjo kot proti ostalim izključno osebnim strastem. Do tega bi sicer morali že kdaj priti. Koliko krvi, solza in gorja bi bilo prihranjenih, če bi med nami ne bilo strastnih, zagriženih politikantov in strankarjev, ki ne vidijo drugega kot sebe in so prepričani, da nihče drugi ne more imeti prav.

Ti ljudje zaman kričijo, da delajo za narod. Njih dela dokazujejo nasprotno, da delajo namreč izključno zase in da jim je narod le krinka, pod katero skrivajo svoj posel, s katerim ne upajo odkrito v javnost.

Ce bi namreč delali res predvsem za narod, bi bili veseli vsakega doprinosu k narodni blaginji, pa naj pride od kakršne koli stranke. Do svojih političnih nasprotnikov bi bili strpni in prijateljski, saj koraj-kajo končno vsi k istemu cilju, če-prav po različnih poteh.

Toda tega zlasti mi Slovenci ne poznamo. Nič nas tako globoko in radikalno ne loči kot strankarska pripadnost. Stranke so za nas usod-ne, ker se zagrizemo vanje s tako silo, da nas popolnoma prevzamejo, da delamo, mislimo in presojamo vse le v luči stranke. Celo od Boga zahtevamo, da se opredeli za eno in ne za drugo stranko! Pripadniki naše stranke so vsi dobri, poštenji ljudje, medtem ko so pripadniki druge stranke sami ničvedneži, iz-prijenci... Če kak tak stopi v našo vrsto, potem pa postane kar čez noč največji poštenjak, kakršnega še ni videl svet.

Kam nas je pripeljalo tako poj-movanje, občutimo in spoznavamo vedno grenkeje. Naš mali narod ta-va razkropljen po vseh petih kon-tinentih. Na domačih tleh ječel ve-čina slov. naroda v tesnih okovih najbolj zagrizene stranke, lepo šte-tilo morda najboljših Slovencev pa

je grenak kruh begunca in zaprav-lja najlepša leta svojega življenja v mrzli tujini, kateri morda nudi svoje najboljšje sile in zmožnosti, da v miru preživlja svoje težke dni. Nikdar več se vsi ti ljudje ne bodo vrnili na lepo slovensko zem-ljo!

Pred tem strašnim dejstvom se še ne moremo zresniti!

Slovenci, katere je emigracija za-nesla v nov svet, kjer pojmujejo politično in strankarsko življenje povsem drugače kot mi, so že od-prli oči in se prizadevajo, da bi vsaj doraščajoči kadri v tem oziru posneli ameriško demokracijo.

Skrajni čas je, da začnejo vse naše stranke razumeti in živeti duh politične strpnosti in odnosih do pripadnikov in voditeljev drugih strank. Edino v tem je rešitev na-šega narodnega življenja!

- 1 s -

Alojzij Terčič - 60 letnik

Predsednik Kmetško - delavske zveze v Steverjanu gospod Alojzij Terčič je v ponedeljek 5. t. m. praznoval v krogu svoje družine na Bukovlju svoj šestdeseti rojstni dan. Za priliko so mu prijatelji in zastopniki KDZ čestitali in izrazili voščila za še srečnejšo bodočnost. Zavednemu narodnemu borcu in sposobnemu ter marljivemu kmeti-pravi briški koreninji, čestitamo tu-di mi k doseženim lepi vrsti zdravih let in želimo, da bi se zdrav in čil kot do sedaj še naprej ohranil med našim ljudstvom in skrbel za nje-govo korist, saj je mož iznajdljiv-ega značaja!

Seja pokrajinskega sveta

V soboto 10. t. m. bo seja goriškega pokrajinskega sveta, na kateri bodo razpravljali tudi o predlogu našega svetovaleca g. Bratuža za vrnitev občin Sovodnje in Ste-verjana pod pristojnost goriške o-krajne sodnije in goriškega okraj-nega davčnega urada.

Potrebe našega ljudstva

Izvršni odbor pokrajinskega sve-ta je že pretresal vloge, ki jih je naš svetovalec g. Rudi Bratuž pred-ložil za nujno pomoč našemu ljud-stvu, in sicer za zgraditev pokopa-lišča in cerkvice ter napeljava lu-či v Jazbine v steverjanski občini, za dobavo vode v Mirnik, Skrilje-vo in bližnjim vasicam v dolenski občini ter za zgraditev živinskega napajališča pri Vižintinih v dober-dobski občini.

Izvršni odbor pokrajinskega sve-ta se baje v glavnem strinja s pred-logi g. Bratuža. Vprašanje je le, a-li lahko da iniciativo za ta dela pokrajinski svet ali pa morajo pri-zadeti občine predložiti prošnjo z načrtom nameranih del in s pro-računom.

Tozadevni zakon od 2. januarja 1952 št. 10, ki se sklicuje tudi na zakon od 10. avgusta 1950 št. 647, ni dovolj jasen glede tega. Vendar

menimo, da tudi pokrajina sama prevzame iniciativo kot tako, če-prav na prošnjo prizadete občine.

Tudi Messaggero Veneto je poro-čal stvarno v zadevi teh vlog naše-ga g. Bratuža.

Upajmo torej, da bo prišlo do uspeha v najkrajšem času, kajti »menjene potrebe so res nujne.

ŠTEVERJAN

Pretekli teden smo končno tu do-živeli otvoritev telefonske postaje, ki bo v veliko korist našemu ljud-stvu, da ne bo moralo tekati za vsak nič v mesto in v druge odda-lijene kraje.

Obnovitev telefonske postaje v Steverjanu je bila ena od točk volilnega programa steverjanske Kmetško-delavske zveze, kateri gra-torej pohvala za izvršitev dela!

V zdravilišču v Arco na Triden-tinskem je umrl naš domačin Al-fonz CIGLIC v starosti komaj 20. let.

V torek 29. aprila so ga prepelja-li domov v Steverjan, kjer je bil naslednjega dne pogreb ob polni udeležbi Steverjancev. Za stroške pogreba so prispevali delno vsi Ste-verjanci. Družina pokojnega je namreč kolonkska, ki živi samo od tega dela in je v vasi splošno spo-štovana.

Težko prizadeti družini izražajo vaščani veliko sočutje in sožalje. V družini namreč razsaja že nekaj časa neukrotljiva bolezen, ki člo-veka sili k sočutju in gane do solz! Zato smo vsi s srcem ob strani Ci-gličevih z željo, da prenesejo vse gorje samozavestno v upanju, da, se jim vrnejo boljši dnevi.

DOBERDOB

V soboto 3. t. m. je naš župan g. Miro Ferletič prestal operacijo zaradi rane na želodcu, ki je izpad-la dobro. Ze več časa je naš župan

bodo popravljene krivice, ki jim jih je fašizem storil tako na nar-odnem kakor na gospodarskem polju.

Kdor preživlja družino in sebe s trdim, a poštenim delom, v znoju svojega obraza in žuljavih rok, ta-ve, kaj pomeni svoboda in svobod-ni razvoj tudi v gospodarskem o-zirju.

Na Tržaškem so dani vsi pogoji za mirno sožitje Slovencev in It-alijanov, ne da bi eni morali druge-ga tlačiti. In ker vedo, da bi se Italijanom ne godila tam prav no-bena krivica, kot se je godila in se še godi Slovincem, stojijo Dober-dobčani na stališču, da se Svobod-no tržaško ozemlje ohrani po dolo-čilih mirovne pogodbe, ker so pre-pričani, da bi vrnitev Italije v ti-te kraje pomenila le nadaljevanje preganjanja Slovencev, in prvi vr-sti pa slovenskega delavca!

Delavci Zdr. Jadr. del. (CRDA) nadaljuje s stavkanjem

Ker so se industriji postavili na stališče, da ne ugodijo nobeni bist-veni zahtevi delavcev, ki smo jih v Demokraciji že objavili, nadalju-jejo delavci s stavko.

Gibanje delavcev se more še po-ostriiti, ker napovedujejo, da bodo svoje tržiske sovratnike podprli s stavko še delavci iz videmske in beneške pokrajine.

„Civiltà slava - Foibe“

Pretekli teden so goriški italijan-ski republikanci objavili na svojem »Stenčasu« pomembno sliko z na-pisom »Civiltà slava - Foibe« (slovenska omika - morilne ja-me). Nekdo jim je tedaj poslal Demokracijo z dokumenti o groz-nejštvih italijanske kraljeve vojs-ke nad slovenskim ljudstvom in slika z žaljivim napisom je takoj izgnila s »Stenčasa«.

Vsakovrstno pohoštvo:
SPALNICE, JEDILNICE, KU-TINJE ITD. - PO NAROCILU
IZVRŠI VSAKO DELO. - PO-ROSTVO ZA DOBER NA-KUP. - TOVARNISKE CE-NE. - DELO SOLIDNO. - DO-MACA TVRDKA.

bolehal zaradi te rane in je bil se-daj primoran zateči se v bolnico.

Vsi občinarji želimo svojemu žu-panu, da bi kmalu popolnoma o-krevnal in se vrnil med nas.

Koloradski hrošč se je pojavil v velikem obsegu v naši občini. O-blastva so pozvala prizadete kmete na obvezno uničevanje tega škod-ljivca in jim dala na razpolago to-zadevna učinkovita sredstva. Zato je nujno potrebno, da se nihče ne izogne obveznosti, ki je splošne važnosti in koristi.

Prijavite dohodke za druž. davek

Samo do 15. t. m. je čas, da vsak-do prijavi svoje dohodke v letu 1951 za odmero družinskega davka, in to na posebnih tiskovinah, ki se dobe na občinskem davčnem uradu v Gorici, ul. Crispi.

Usoda mest, ki so se sprla s svojim zaledjem

Javljamo čitateljem, da bi se mor-al naslov članka na tretji strani »Usoda mest v borbi s svojim za-ledjem« pravilno glasil »Usoda mest, ki so se sprla s svojim za-ledjem«.

Čistokrvni prašički

V maju in juliju bodo v Turinu prodajali čistokrvne prašičke pas-me Yorkshire. Stari bodo dva me-seca in tehtali okrog 20 kg. Cena, bo približno 1000 lir za kg.

Odpravnina za belgijske rudarje

Italijanski državljani, ki so bili zaposleni kot rudarji v Belgiji leta 1950 in še niso dobili plačanega od-pusta, morajo vložiti tozadevno prošnjo najkasneje do konca tega leta. Prošnjo, v kateri morajo na-vesti točne rojstne podatke, naslov, kjer živi, naslov podjetja, kjer so delali, in dobo zaposlitve, morajo poslati »blagajni za socialno skr-bstvo« tistega podjetja, kjer so v Belgiji delali.

Podrobnejša pojasnila daje Urad za delo v Vidmu - Via Luruti 36.

Paketi za Jugoslavijo

Javljamo, da je pred dobrim me-scem stopila v veljavo v Jugoslaviji uredba o začasnih carinskih tarifi. Po tej uredbi so proste carine sledeče pošiljke iz tujine: osnovna živila kot žito, moka, sladkor, maščobe, meso in mesni izdelki, ribe in ribje, konzerve, jajca v prahu, konservirano mleko, predelana zelenjava, Količina teh predmetov je neome-šana. Prav tako so carine prosti rabljeni gospodinjski in oblačilni predmeti. Poleg tega lahko prejme vsaka družina vsak mesec brez car-ine še zavoj do 5 kg in v vrednos-ti do 10.000 din sledečega blaga: 2 kg rozin, 5 kg smokev, 5 kg li-mon ali oranž, 3 kg kave, 0,5 kg čaja; 2 kg čokolade ali kakava, 5 kg riža, 1 kg toaletnega in 5 kg pralnega mila, 3 pare svilenih ali nylon ter 6 parov drugih nogavic, 2 pare čevljev in eno moško novo oblake.

Potniki, ki pridejo iz tujine v Jugoslavijo, prinesejo lahko s seboj poleg omenjenih osnovnih živil še 10 kg omenjenega blaga brez vsa-kršne carine.

Uredba, ki je že prejšnji mesec stopila v veljavo, je precej člove-ška. Toda pogoj: »Če pa je blago špekulativnega značaja, se pobere carina za celotno količino, daje široko možnost vsakemu carinske-mu uslužbencu, da zapleni odtodno naloži tako carino vsakemu potni-ku, ki prekorači mejo, da ne bo imel nikdar več poguma nositi svojcem kaj blaga. Tak primer se je pred kratkim zgodil na bloku pri »Rdeči hiši«.

Ta uredba je torej velik korak na poti človečanskega razumeva-nja žalostnega gospodarskega sta-nja, v katerem živi ljudstvo v nap-redni »socialistični« državi.

Križev pot slovenskih vernikov v Italiji in na Tržaškem ozemlju

Težak položaj, v katerem so slo-venski verniki v Italiji in na Tr-žaškem zaradi zapostavljanja nji-hovega jezika od strani italijanskih cerkvenih predstojnikov, in vedno bolj odkrito odklanjanje slovenske-ga duhovnika slovenskim verni-kom nas silita, da spregovorimo odkrito besedo.

Od Kristusa, ki je svojim apo-stolom zapovedal: »Pojdite in učite vse narode«, pa do sodobnih me-dnarodnih pogodb, slišimo vedno in vedno poudarek, da imajo in mo-rajo imeti vsi narodi na svetu po-polno versko svobodo v vsakem o-zirju, tudi kar se tiče spoštovanja, njihovega jezika v pogledu veroiz-povedi.

Jezik je glavna slišna naravna povezava med človekom in Bogom, kajti jezik je tisti, ki daje verni-kom možnost, da se z Bogom pro-sto pogovarjajo, ga molijo, ga pro-sijo milosti, ga hvalijo, mu izražajo kešanje, skratka: so z Bogom v ne-posrednih stikih. Zato je povsem jasno, da morajo uživati verniki popolno jezikovno svobodo pri iz-vrševanju svojih verskih dolžno-sti in sploh pri svojem verskem u-dejstvanju.

Se najbolj potrebna je taka jezi-kovna svoboda v pogledu spreje-manja zakramentov.

Vsakemu še najbolj preprostemu človeku na svetu pravi razum, da predstavlja jezik dar božji, ki ga nihče ne sme omalovaževati in za-tirati, ne da bi se pregrešil proti božji in osnovni človečanski pra-lici, ki zahtevata njegovo spošto-vanje.

Danes smo v pogledu uzakonitve človečanskih pravic prišli že tako daleč, da stoji zapisano v medna-rodnom dogovoru za pobljanje ro-domora, da se kot rododomor mora razumeti tudi vsak »težek napad na umsko integriteto (docelno!) članov ene (nacionalne, etniške, rasne ali verske) skupine«. Prav tako stoji v tem dogovoru zapi-sano, da predstavlja kvalificiran zlo-čin rododomora »prisilno preselitev, otrok ene skupine (nacionalne, et-niške, rasne ali verske) v drugo«.

Spričo teh lepih uspehov na po-lju naščite človeka, nositelja svojih neizpodbitnih in uzakonjenih pravic, si vsak človek misli, da morajo prvi na svetu te njegove pravice spoštovati cerkveni pred-stojniki, ki so pred Bogom odgo-vorni za strogo spoštovanje vseh pravic, ki jih jim je On sam dal!

Saj je v Evangeliju sv. Mateja, zapisano, da je Kristus zapovedal svojim apostolom, da morajo učiti vse narode! Jasno je, da morajo učiti vse narode v jeziku, ki ga narod razumeje. Cerkev se tega ukaza tudi drži, ko gre s svojimi misijonarji učiti še poganska ple-mena v njihovih narečjih, ki se jih morajo misijonarji šele spriti učiti na licu mesta, brez kake slovnice ali vadišča.

Pri nas pa, ki imamo dovolj slo-venskih duhovnikov, ki bi najuspeš-neje izvrševali svoj verski poklic v materinem jeziku med svojim narodom, pa to pravilo ne velja.

Svetopisemski primer, ko so množice raznih narodov na binko-štni praznik v Jeruzalemu slišale in razumele vsaka v svojem last-nem materinem jeziku govore apo-stolov, se pri nas ponavlja v po-polnoma obratnem smislu: namesto da bi sv. Duh razsvetlil »apostole«, da bi govorili narodom vsakemu v njegovem jeziku, mora razsvetlje-vati že nad trideset let slovenske vernike, da ne zaidejo v krivover-stvo, ker uradnega jezika videmo, in tržaške kurije ne razumejo!

Tako moramo mi Slovenci v Ita-liji in na Tržaškem okusiti vso grenkobo zatiranja našega jezika v cerkvi. Ne samo, ampak tudi odklanjanje slovenskega duhovnika slovenskim vernikom iz gole mrž-nje do naše nacionalnosti in do naš-ega jezika!

Govorimo odkrito, ker se zave-damo, da govorimo čisto resnico: tako tržaška kot videmska kurija sta proti pravcam slovenskih ver-nikov, namesto da bi jih zagovar-jali in spoštovali!

Na Goriškem se slovenskim verni-kom ne godi prav hudo, vendar so tudi tu še marsikateri pomanj-ljivosti. Prepoved slovenske maše pri kapucinih v Gorici, ki smo jo doživeli septembra 1947 kot prvi dar in blagoslov italijanskih kapu-cinov, je še vedno skeleča rana na živem telesu slovenskih vernikov. Ta krivica se nam mora popraviti!

Kar se s slovenskimi verniki do-gaja na Tržaškem in v videmski pokrajini, kjer stojita obe cerkve-ni predstojništvi na stališču, da se slovenskim vernikom ne sme dati slovenskega duhovnika, je grob-kršitev božje zapovedi in nesramna žalitev slovenskih vernikov.

Telega krivičnega ravnanja s slo-venskimi verniki nam kot kaže o-be omenjeni cerkveni predstojni-štvi ne bosta zlepa spremenili.

Zato nastaja vprašanje, kako do-seči, da se našim vernikom popra-vi krivica, ki se jim godi. Ali je res nujno, da morajo slovenskim vernikom načelovito italijanski du-hovniki in predstojniki, zagriženi sovražniki vsega, kar je slovenske-ga? Ali ni moči zahtevati od naj-višje cerkvene oblasti, da postavi slovenskim vernikom slovensko predstojništvo?

Šuženj biti, je proti božjemu in človeškemu zakonu!

Šuženj biti v cerkvi, je pa naj-hujša krivica, ki je ne more člo-vek razumeti!

Vzorna proslava praznika vseh delavcev v Doberdolu

V Doberdolu so praznik dela proslavili v četrtek 1. maja na na-čin, ki lahko služi vsem drugim krajem kot najlepši vzor pojmovanja praznika dela in spoštovanja vseh, ki so s svojim delom in s svoj-im žrtvovanjem omogočili obstoj naroda in napredek delavca.

Kakor so se Doberdobčani vsi skupaj, ne glede na politično pri-pričanje in strankarsko opredel-itve, sporazumeli, tako so tudi prvi maj praznovali.

Zjutraj ob 7. uri so imeli skupno mašo. Po maši so se strnili v po-voško in s svojo domačo godbo na čelu nesli venec na spominsko plo-ščo vseh padlih borcev. Tu so se spominjali padlih oddolžili z enomi-nutnim molkom, nakar je godba zaigrala himno delavcev.

Lepo in pravilno razumevanje pomena praznika dela in žrtvova-nja življenja za svobodo naroda in delavca! Padli iz Doberdoba so pač bili delavci, sinovi in vnuki delav-cev. Vsi delavci, od rodu do rodu!

Oni so dali svoje življenje za o-svoboditev svojega naroda, ki je narod kmetov in delavcev. Vsaka vojna, ki ima za cilj obrambo de-lovnega reda, je sveta vojna. Še bolj sveta, kadar je vsiljena od krivičnih in nasilnih osvajačev in raznarodovalcev, kot so bili fašisti, ki so našemu narodu in našemu delavcu prisodili smrt tako glede narodnosti kot glede gospodarstva, in krati z materinim jezikom so mu iz ust jemali tudi kruh.

Zato so Doberdobčani pravilno in spoštljivo počastili svoje padle domačine prav na praznik dela, ki je najbolj pomemben za tako poča-stitev, če pomislimo, da gre padlim v borbi vsa hvaležnost tistih, kate-rih so z žrtvovanjem svojega živ-ljenja zagotovili življenje, delo in napredek.

Doberdob slovenskih fantov grob, je postal simbol našega narodnega mučeništva že izza prve svetovne vojne, ko so naši bratje prepojili to našo zemljo s svojo krvjo. V drugi svetovni vojni so se borci iz Doberdoba izkazali vredne na-slednike in brate prvih.

Naš človek in naš delavec ne so-vraži človeka in delavca druge na-rodnosti. On samo zahteva zase, kar mu pritiče.

Tako je tudi jasno, da so srca vseh Doberdobčanov pri bratih Slovincih na Tržaškem v teh tež-kih dneh, ko jim preti nevarnost za narodni obstoj, kajti Slovincem v Italiji še daleč daleč niso in ne

Obračun „proste cone“

Po poročilih Trgovske zbornice je obračun za preteklo leto delo-vanja »proste cone« kar zadovoljiv. Po teh podatkih se industrija v Gorici iz dneva v dan veča: nove tovarne rastejo kot gobe po dežju, stare se pa razveseljuje krepijo in utrjujejo kot nikoli prej. V naj-krajšem času bo začela obratovati s polno paro velika tovarna za pre-delavo lesa, v kateri bo zaposlenih nič manj kot 100 ali celo 150 ljudi. V drugih industrijah, katere je priključila k življenju »prosta co-na«, je pa zaposlenih 670 ljudi.

Trgovska zbornica meni, da so uspehi zadovoljivi. Tudi mi verja-mo, da so res zadovoljivi in na-ravnost zavidljivi za nekatere, to-da le za nekatere, katerih je pa žal premalo, da bi mogli mirno tr-diti, da so uspehi »proste cone« za-dovoljivi. Če je prišlo do te usta-nove zato, da bi Gorica gospodars-ko ne propadla, moramo reči, da se do danes ta namen ni uresničil. Gorica gospodarsko propada iz dneva v dan in »prosta cona« svo-je naloge ni izpolnila. S to ustano-vo so se okoristili le nekateri, a gospodarski položaj je zelo slab in resen. Poudarili smo že, da so pro-izvodni »proste cone« iste cene kot isti pridelki državne ali tuje pro-izvednje, medtem ko je kakovost neprimerno slabša, saj se vsak ku-pec izogiba tega blaga in plača ra-je tudi kaj več, samo da dobi do-bro blago.

Ce je v vsej industriji, ki je na-stala s pomočjo te cone, zaposle-lih komaj nekaj nad 700 ljudi o-beh spolov, ki bi torej imeli res nekaj konkretnega od te ustanove, moramo tudi ugotoviti, da se s te-ga stališča »prosta cona« ne izpla-ča. Če bi namreč ti delavci in de-lavke imeli na leto povprečno vsak 500.000 lir plače, bi celotna plača znašala komaj nekaj nad 350 mili-jonov lir, medtem ko stane vzdrže-vanje »proste cone« ridsko veliko eno polno milijardo lir. Bi ne bilo

torej za vlado bolje, da bi razde-lila med delavce - nezaposlene - goriške občine le polovico milijar-de, ali pa za to vsoto začela kaka koristna dela, pri katerih bi lahko zaposlila več kot 700 ljudi, ki bi ustvarili kaj bolj koristnega in važnega kot so »caramelle«, »liquori« zona franca« in »biscotti« zona franca«?

Po tem kratkem razmišljanju bo lahko vsak prišel do zaključka, da je »prosta cona« gospodarsko, so-cialno in politično popolnoma ne-smiselna in morda celo škodljiva ustanova. (Tako je poročal o naši »prosti cone« Giornale di Trieste...)

Onesvestil se je...

Kot poroča list Messaggero Ve-neto, se je star bojevnik iz prve svetovne vojne, ki je te dni kot vojni invalid obiskal stara bojnja polja, onesvestil, ko je obujal spomine na Miren - ki je čisto slo-venski - kjer je bil ranjen. Izra-zil je željo, da bi zopet stopil na mirenska tla, česar pa ni mogel storiti zaradi nove državne meje. Tedaj je z ostrimi besedami obsodil mirovno pogodbo in se tako razburil, da je padel v nezavest...

Povišana bolniška oskrbovalnina

Vodstvo civilne bolnice v Gorici je sklenilo, da poviša dnevno oskr-bovalnino za sto lir, tako da znaša sedaj 1450 lir za tretji razred. Ver-jetno bodo povišali tudi druge o-skrbe, ker predvideva proračun za tekoče leto sledeče izdatke: bolniško osebje 49 milijonov, hrana 43 milijonov, zdravila in zdravstveni pripomočki 17 milijonov, upravni in drugi stroški pa 12 milijonov.

Konec šolskega leta

Srednje šole se v vsej Italiji zaključijo dne 15. junija t. l., osnovne šole pa v času med 15. in 30. junijem.

Pet let bojev in uzorov

Slovenska demokratska zveza za Svobodno tržaško ozemlje se ob peti obletnici Demokracije spominja težkih okoliščin, v katerih je nastalo naše glasilo kot glasnik demokratskega hopenja slovenskega naroda na Tržaškem.

Z vztrajnim delom in nezlomljivo voljo smo prebredli vse težave in danes visoko dvigamo naš prapor demokratskih svoboščin v borbi za ohranitev Svobodnega tržaškega ozemlja!

Tržaškim Slovincem je poverjena težavna naloga: v neprestani borbi za svoj narodnostni obstoj proti neizprosni nasprotniku moramo hkratu kot nosilci slovenske demokratske misli posredovati Zahodu zakladnico slovenske omike in vrline slovenskega političnega izročila.

To nalogo smo doslej tržaški Slovenci uspešno vršili in prepričani smo, da jo bomo z združenimi močmi še uspešneje vršili v bodočnosti.

Demokracija nam je bila pri dosedanjih prizadevanjih uspešno orožje demokratske borbe. Demokracija nam bo tudi v bodoče najuspešnejše sredstvo poseganja v javno življenje pri zagovarjanju življenjskih koristi našega ljudstva na STO-ju.

Strmimo se zato okoli našega glasila, širimo ga, pomnožimo vrste njegovih sotrudnikov in čitateljev, pa bomo najbolje koristili slovenski stvari na Tržaškem!

SDZ za STO

Le sili naše demokratske in narodnostne ideje ter duhu globoke poštovanosti vseh nas, brez razlike stanu in poklica, se moramo zavedati, če obojajata naša Demokracija in z njo naše slovensko demokratsko gibanje v teh dneh petletni jubilej svojega dela in boja.

Ce kje velja pravilo, da je življenje — boj, velja to za naše glasilo Demokracijo. Ona je ves čas, skozi vseh pet let bojevala neizprosno borbo za čast slovenskega naroda, za njegove življenjske pravice, za njegovo enakopravnost. Kdo se je v prvih povojnih letih in še v letu 1947, ko je bilo vse naše javno življenje pod izključnim monopolom boljševiškega komunizma, brigal za naše narodnostne potrebe, za narodno zavest našega človeka, za obrambo naših narodnih koristi in za ugled našega jezika? Prva po vojni je bila Demokracija, glasilo našega narodnega in demokratskega gibanja, ki je povzdignila svoj glas za naše narodne pravice, za pravice slovenskega in slovenskega človeka in njegovo enakopravnost.

V proglasu pripravljalnega odbora SDZ na Slovence, Hrvatce in Srbe STO-ja, objavljenem v prvi številki Demokracije, so bile tudi zgovorne besede, ki so ohranile svoj visok moralen pomen:

»Mi hočemo tvornega, ustvarjalnega dela, mi hočemo vzajemnega sodelovanja vseh slojev našega naroda, ki niti ne pozna kapitalizma in veleposrednikov. Hočemo, da se vrne v naše kraje in vasi mir, strpnost, medsebojno spoštovanje; hočemo konec terorja, strahovanja in žuganja. Le na ta način si bo slovensko in hrvatsko ljudstvo tega svobodnega ozemlja ustvarilo one kulturne, socialne in gospodarske vrednote, ki so predpogoj za uspešno politično in gospodarsko uveljavljanje našega življenja na tem svetovnovažnem ozemlju.«

Ko se danes oziramo na petletno

Pozdrav Kmečko-delavske zveze iz Steverjana in Doberdoba

Vodstvo Kmečko-delavske zveze iz Steverjana pozdravlja v imenu vseh demokratskih Slovincov štev. verjanske občine Demokracijo ob petem letu njenega izhajanja in ji želi še nadaljnjih uspehov na delu za pravice, srečo in koristi našega naroda ter za ostvarenje demokratskih načel v svetu.

S posebnim sočutjem se vodstvo Kmečko-delavske zveze spominja tragične ugrabitve urednika Demokracije g. Slavkota Uršiča in prano umrlega urednika iste g. Poldeta Kemperla. Cestita konzorciju izdajateljju Demokracije, uredniškemu zboru in vsem sotrudnikom za požrtvovalno delo, ki je rodilo že velike uspehe, ter poziva vse zavodne Slovence, naj vselej in povsod podprejo Demokracijo!

Vodstvo Kmečko-delavske zveze iz Doberdoba s posebnimi čustvi vesela in ponosa pozdravlja peto obletnico izhajanja Demokracije, ki tako lepo in prepričljivo vodi naše narodno zavedno ljudstvo in na kaže pot v življenje po demokratskih načelih, ki ne poznajo sovraštva in hudobije. Vsi, kmetje in delavci, komaj pričakujemo vsako tedensko številko Demokracije, ker vemo, da nam prinese vedno kaj novega, lepega in poučnega, kar nam krepi duha, da z vedno večjo srčnostjo gremo v borbo za osvoboditev kmeta, delavca in človeka sploh ter za doseg enakopravnosti našega naroda v Italiji in spoštovanja vseh njegovih pravic.

Ko čestitamo vsem, ki k izhajanju Demokracije pomagajo, jih prosimo, naj poskrbijo za to, da postane dnevnik! Pri tem pozivamo vse zavodne demokrate in Slovence, naj izhajanje Demokracije omogočijo po možnosti tudi s svojo gnotno podporo.

STO zmaguje naše od vsega začeli, ka zavzeto stališče, da se mora STO brezpogojno ohraniti celo in neokrnjeno, kajti na to naše stališče so prišle končno tudi nekatere stranke, ki so prej bile proti STO-ju. Borba za Svobodno ozemlje ni še dobojevana. Boj gre naprej! Tudi na prihodnjih volitvah se bo odločevalo o usodi Trsta. Komu bodo Slovenci in Slovani dali svoj glas? Vsak naj voli po svojem prepričanju, toda pri tem naj slovensko in slovansko ljudstvo ne pozabi, da je zaslužila njegovo zaupanje pred vsemi ona slovenska stranka, ki se je od vseh začetkov nenehno borila za ohranitev STO-ja ter za svobodo, dobrobit in enakopravnost slovenskega, hrvatskega in srbskega naroda na tem ozemlju. Ta stranka gre na volitve skupaj z drugimi slovenskimi strankami pod znakom starodavne slovenske dipive vejice s tržaško helebardo.

Slovensko demokratsko gibanje ni samo reakcija — odpor proti terorju, totalitarističnemu komunizmu, fašizmu in sovražstvu, proti potujevanju naših otrok in naše zemlje, temveč je ona moralna, tvorna sila, ki izoblikuje človeka in njegovo značaj; je vera v samega sebe, vera v človeka in njegovo dostojanstvo, vera v moralne vrednote slovenskega naroda, vera v njegovo bodočnost in napredek na podlagi socialne pravičnosti in enakopravnosti vseh slojev in stanov, brez nadvlade enega razreda nad drugim.

Ta naš glas ne bo ostal za ozki, mi mejami STO-ja: naše glasilo ga ponese v cel svet, v nemške plažve, v belgijske in francoske rudnike, v angleške tvornice, v kanadske gozdove, v Ameriko, Afriko in Avstralijo, toda tudi našim bratom onostran železne zavese.

Ob koncu poklonimo se spominu vseh onih mož iz naših borbenih vrst, ki jih je naše gibanje izgubilo v teh petih letih. Vsak od njih je bil trden kot kremen, bil je mož — značaj!

Dr. Josip AGNELETO

Usoda mest v borbi s svojim zaledjem

Trst ne sme umreti: zato se ne sme spreti s svojim zaledjem!

Prva številka Demokracije je izšla, ko je bila na pariški mirovni konferenci že odločena usoda Trsta. Naše mesto je bilo proglašeno za svobodno ozemlje; ustvarjena je bila vmesna mednarodna tvorba med Italijo in Jugoslavijo.

Razgreti nacionalizmi so že takrat takoj napadli to rešitev, ki kot kompromis ni zadovoljila skrajnežev. Ob primerjavi stališč tržaških zastopnikov uradne italijanske ali jugoslovanske politike bi danes lahko ugotavljali kvečjemu, kdo je bolj, kdo pa manj napadal to, kar je mirovna pogodba ustvarila. In sredi smo stali samo demokratski Slovenci in z nami nekatere italijanske skupine.

Demokracija je ob petletnici svojega obstoja lahko upravičeno ponosna, da je od vsega začetka zagovarjala tako mednarodno-politično ureditev, kakršna dejansko odgovarja koristim našega mesta in njegove okolice. Zato se ta rešitev, tudi vedno bolj utrjuje, nanjo je pred približno pol leta ponovno uradno pristala tudi Jugoslavija. Volitve, pred katerimi smo, pa bodo pokazale, da pridobiva ta misel vedno več pristašev tudi med domačim prebivalstvom. Vse to se dogaja kljub milijardam, ki jih razmetava nasprotna propaganda.

To je dokaz, da je misel o ohranitvi Svobodnega tržaškega ozemlja pravilna. Ni pravilna samo zato, ker na najprimernejši način rešuje to zapleteno ozemeljsko vprašanje, pri katerem se križajo interesi tihlikih držav. S svojim rojstvom in obstojem ni napravilo in ne dela Svobodno trž. ozemlje usluge samo svetovni diplomaciji, temveč je to predvsem v njegovo lastno korist. Če ne bi bilo tako, potem kot domačini te rešitve sploh ne bi mogli iskreno zagovarjati.

Z mejami, ki jih je potegnili pariška mirovna konferenca, je Trst politično odrezan tudi od tistega majhnega lastnega in neposrednega zaledja, kakršno mu je ostalo po razsulu Avstro-Ogrske. Če hoče to mesto še dihati, potem je nujno, da si pridobi naklonjenost držav, ki leže na drugi strani njegovih političnih meja. Če tega ne napravijo, potem se bo naše nekoe cvetoče mesto v svojem ozkem in mrtvem rokavu zadušilo. Zato se naše mesto ne sme postaviti v službo ozkogrudnih in sebičnih nacionalizmov, ki ga hočejo izkoristiti kot odskočno desko za ponovno osvajanje tega, kar bi jim pa njihovim mišljenju moralo pripa-

ZADAR

Grof Storza piše v svoji knjizi »Graditelj sodobne Evrope«, da je pri dokončnem urejanju ozemeljskih vprašanj z Jugoslavijo po prvi svetovni vojni, v Rapallu, imel v žepu že pristanek italijanske vlade za odstop Zadra Jugoslaviji, toda na svojo roko ga je s spretnim dramatično-sentimentalnim manevrom rešil za Italijo.

Nacionalistično gledano dobro in

Naša pot v duhu demokracije

Slovenska demokratska zveza v Italiji pozdravlja Demokracijo ob jubileju njenega petletnega izhajanja in čestita vsem, ki so pripomogli in pomagajo k uspehu njenega poslanstva med našim ljudstvom.

S posebnim čustvom spoštovanja se ob tej priliki spominja SDZ za Italijo prvih dveh urednikov Demokracije, od komunistične roke ugrabljenega Slavkota Uršiča in pokojnega Poldeta Kemperla.

Zeli Demokraciji še nadaljnjih uspehov pri širjenju demokratskih načel v odporu proti vsem zlim silam, ki teptajo človečanske pravice oseb in narodov, in ji priporočajo, naj tudi za naprej posvečuje posebno pažnjo vprašanju zaščite Slovencev in Italijev in spoštovanja vseh njihovih pravic.

Po Demokraciji pošilja SDZ v Italiji svoje pozdrave vsem Slovincem, kjer koli bivajo na svetu.

SDZ ZA ITALIJO

Pred petimi leti, ko smo se odločili za javen nastop kot politična sila, zastopnica slovenskih demokratov, smo vedeli, da bo naša pot v duhu demokracije polna težav in ovir ter da bo naletela tudi na nasprotovanja od strani elementov, ki so našo odločnost ali grajali ali napadali iz raznih ozirov: politične nezrelosti, plašljivosti in gole sebičnosti.

Niti vsi zavezniki nam niso bili naklonjeni. Nekaj angleški častnik, pri katerem smo prosili dovoljenje za izhajanje Demokracije, nas je vprašal, kaj nameravamo spriči dejstva, da nimajo Slovenci drugega glasnika kot samo komunistično partijo. Ko smo mu povedali, da je naš resen namen nastopiti z demokratskimi načeli v obrambo pravic in časti Slovencev, je nekam premišljeno rekel: »Ali ne mislite, da je še prezgodaj?«

Razumeli smo prav dobro njegovo preračunano opazko in se nismo nič čudili, ko smo pozneje izvedeli, da je bil ta Anglež naklonjen italijanski stvari, za katero je komunistična partija tako sijajno vodila vso dotedanjo politiko...

Prijatelj Slavko Uršič in jaz sva obiskala nekega Slovence, da slišiva, kaj misli o političnem položaju sploh in o potrebah Slovencev, spriči dejstva, da je mirovna pogodba v podrobnostih že napisana in da bo podpisana že do določen dan. Kljub tej ugotovitvi je omenjeni gospod presodil položaj in potrebe Slovencev v tistem kri-

tičnem času s temi besedami: »Izdajalci vsi slovenski naboženci, ki se ne borijo za osvoboditev vse slovenske zemlje in za njeno priključitev k Jugoslaviji!«

Zopet sva ga spomnila na dejstvo, da je mirovna pogodba v podrobnostih že določena. Tako tudi dan in ura, ko bo v Parizu podpisana. Poleg tega sva ga opozorila, da pri nas gre za nastop kot politična sila v duhu demokratskih načel ter v obrambo koristi in časti našega naroda, ki trpi krivično diktaturo komunistične partije.

Ko je ta gospod zopet imenoval (brez potrebe in brez vsakega smisla) izdajalce vse slovenske izobrazence, je dostavil še sledeče »ugotovitev«: »Komunistična partija ne izvaja nobenega terorja. Devetdeset odstotkov vseh beguncev iz Jugoslavije je bežalo brez vzroka. Ostalih deset odstotkov so kolobaronisti... Sicer pa kaj govoriti o zločinih režima, saj pozna tudi zgodovina angleškega naroda zločine!«

V tem gospodu sva prijatelj Uršič in jaz opazila dvočelnost. Njegov očitek »izdajstva« je bil namreč iz trete izviti, ker so bila določila mirovne pogodbe že gotova stvar in jih ni bilo moči več spreminiti. Njegovo zanikanje nasilnosti komunističnega režima med Slovenci pa naju je prepričalo, da imava opraviti s človekom, ki mu je trpljenje naroda deseta briga.

V ostalem pa naj omenim, da, v kolikor je bilo prijatelju Uršiču in

meni znano, se ta gospod osebno ni nagnil niti k partizanom niti v protipartizanom med vojno in po vojni!

Te vrstice pa sem danes napisal zato, ker želim povedati javnosti, s kakšno lahkoto so nas takji gospodje, ki so v odločilnem trenutku raje stali ob strani, krivično imenovali izdajalce.

Toda mi vsi, ki smo hoteli živeti svobodni in ki smo svobodo želeli vsem Slovincem kakor tudi vsem ljudem in narodom na svetu po načelih demokratskih svoboščin in človečanskih pravic, se nismo ball niti ovir in težkoč, niti nerazumevanja in groženj. Pri srcu nam je bila usoda našega naroda in njegovo trpljenje smo živo čutili v sleherni mišici našega telesa in v vsej globini naše duše, predvsem pa še težko moro strahu, ki je ležala nad našim človekom in narodom! Pa krivice, grozne krivice, poniževanje, teptanje nedolžnosti, blatenje poštenosti in zločinsko preganjanje nedolžnih, ugrabitve in umore!...

Svesti si svojih dolžnosti slovenskih nabožencev smo se poslužili demokratske in človečanske pravice ter po pravih obstoječega zakona stopili v javnost. Tako smo spregovorili našo besedo v imenu našega naroda in nas samih.

Letos slavimo peto obletnico Demokracije z isto ljubeznijo in z istimi čustvi nesebičnega idealizma kot pred petimi leti, ko smo njeno rojstvo pozdravili vzhlenega srca ter z voščilom, naj bi izhajala vedno kot glasnica in zagovornica pravičnosti, poštenosti, resnice in ljubezni. Za vsako ceno, tudi za ceno trpljenja nas vseh sotrudnikov. Kdor ljubi resnico, ljubi življenje, pravičnost in poštenost. Kdor življenje ceni v duhu resnice, poštenosti in ljubezni, čuti nujno z usodo svojega naroda in vsega človeštva. Zato tak človek je in mora biti neizprosno breh proti vsem krivicam, ki se godijo v svetu in narodu, ker sprejme in nosi v svojem srcu vse bolečine njihovega trpljenja.

Tako je naš prijatelj Slavko Uršič živel pravičen in pošten, ker je ljubil resnico in nosil v srcu usodo svojega naroda in človeštva. Ugrabila nam ga je temna sila v nočni zasedi, da vzame narodu vodnika, ki je hitel v beli sončni dan. Toda njegova luč, Demokracija, sveti še naprej in kaže narodu pot v pravično življenje svobode, ljubezni in blagostanja!

Moč in pravilnost ideje in naukov, ki jih voditelji nosijo in širijo, se izkazujejo v tem, kako in koliko oni znajo trpeti in žrtvovati za njihovo ostvartitev.

Demokracija ne pozna zatiranja in ne ovira nikogar v razmahu njegove osebnosti in njegovega javnega udejstvovanja. Ona brani in štiti osebno svobodo vsakogar: politika, misleca, delavca, vernika itd. Njeni nasprotniki so: nasilni režimi, kot so navadno režimi ene same stranke; strankarska nestrpnost, zaviranje resnice z lažnimi trditvami; zastupljanje javnosti s širjenjem sovraštva med narodi in med brati. In tako dalje!

Tiranija rodi strah in mračne značaje, demokracija rodi veselje in ustvarja odkritosrčne ter strpne in ljubezavne može!

dr. August SFILIGOJ

Pozdrav Kmečko-delavske zveze iz Sovodenj

Vodstvo Kmečko-delavske zveze iz Sovodenj toplo pozdravlja Demokracijo ob petem letu njenega izhajanja. Zeli, da bi list, kot do sedaj, še nadalje žel uspehe na delu za obrambo pravic slovenskega naroda kakor tudi za obrambo in spoštovanje človečanskih pravic.

Demokratska načela, narodna sloga in zavest, ki jih naš list širi in zahteva, so temeljni pogoj za obstoj in napredek človeka, družbe in našega naroda ter za mirno sožitje med narodi!

Slovinci, oklenimo se trdno tega našega glasila, ki nas že skozi pet let uspešno in neustrašno zagovarja in vodi, kljub vsem oviram in težkočam! Odločna borba Demokracije za pravico in resnico proti krivicam, lažem in zločinu, nas prepričuje, da bo končno vendarle zmagala ljubezen med brati Slovinci in med narodi!

Prispevajte v volilni sklad! Podpirajte našo volilno borbo!

Ing. Boris SANCIN

NEKAJ SPOZNAVANJ o gospodarski in socialni politiki

Mislím, da smo se po preživelih izkušnjah, kakor tudi po presoji tega, kar vidimo po svetu, vsi dokopali do spoznanja: 1) da gospodarsko-socialni program ne sme biti sužen tesnih gospodarskih dogem, 2) da gospodarsko-socialna ureditev družbe ne sme sloneti na nadvladi enega samega razreda nad drugimi, temveč da mora biti živ izraz splošne solidarnosti vseh stanov in razredov, in 3) da mora gospodarsko-socialni program in praksa priznati delu značaj glavnega gospodarskega činitelja, kateremu je treba posvetiti največjo pažnjo.

Zivljenje ne pozna enostavnih vrstitev in preteklost, prav tako kakor ne dopušča nekonzistentnih skokov in budočnost. Na prelomu časov moramo danes ustvariti gospodarsko-socialni sestav, ki bo družil v sebi koristne izkušnje preteklosti z najboljšimi dognanji sedanjosti. To je edina pot, ki nas bo varno in brez pretresljajev vodila v budočnost.

Načela, ki naj odgovarjajo uvodoma omenjenim osnovnim spoznanjem, bi morala biti sledeča:

1) Osnovno merilo in težnja, tako gospodarske kakor socialne politike, naj bo sreča in blaginja človeka, ne pa hitreje ali počasneje, popolneje ali nepopolneje uresničenje posameznih političnih načel.

2) Narodno gospodarstvo naj bo celota, v kateri se bodo stajali vsi individualni interesi. Posameznikovo delo se mora ukloniti širšim, skupnim koristim povsod tam, kjer pride v nasprotje s splošno koristjo. Pri določanju narodne gospodarske in socialne politike pa je treba v polni meri upoštevati vse upravičene ter koristne zahteve vseh prizadetih, tako posameznikov, kakor tudi njihovih skupin.

3) Smoter gospodarske politike naj bo ustvaritev zdravega, sorazmerno razvitega gospodarstva, ki bo nudilo dovolj sredstev za kritje vseh gospodarskih potreb ter bo obenem omogočalo polno zaposlitev in izkoriščanje vseh obstoječih proizvodnih sil, posebno dela in kapitala.

4) Za javno poseganje v gospodarstvo naj bodo merodajne splošne potrebe in koristi, ne pa gospodarska načela, ki bi trdoglavo izvajala socializacijo tudi tam, kjer je škodljiva, ali pa bi jo trdoglavo preprečevala tam, kjer je potrebna.

5) Zagovarjati moramo svobodo zasebne pobude v gospodarstvu in čim širšo možnost čim samostojnejšega gospodarskega izživljanja in obstoja, ker so to najtrdnější temelji človeške svobode in blaginje. To naj velja tako glede posameznikov, kakor tudi glede raznih zasebnih kolektivnih oblik lastnine produkcijskih sredstev. Država in druge javne ustanove naj namreč preprečujejo v svojo last in upravo samo tiste panoge in podjetja, kjer to zahtevajo zares tehni in na drug način neresljivi splošni interesi.

6) Svobodno združništvo je naj-socialnejša in najkulturnejša oblika kolektivizma na vseh področjih gospodarskega udejstvovanja. Zato mu moramo nuditi vso možnost za svobodno razmah, kajti samo ono je sposobno oživitviti kolektivne naloge, ne da bi s socializacijo posameznih delov gospodarstva podražili tudi posameznika, ki mora napram državi ohraniti čim večjo neodvisnost, ker bo samo na ta način lahko svobodno izbiral njeno vodstvo.

7) Priznati in uveljaviti je treba gledanje, da ni glavni smoter socialne politike čim enakomernejša razdelitev lastnine nad produkcij-

skimi sredstvi, temveč čim enakomernejša porazdelitev dohodka. Močne in svobodne strokovne organizacije naj ob podpori države skrbijo, da bo delavec dobil pravičen delež od vrednosti, ki jo je pomagal ustvariti. Morebitne nesorazmerne razlike v dohodkih, ki bi se preostale, naj pa izenači progresivno obdavčenje.

8) Gospodarski razvoj ne sme biti prepuščen slučajnosti, temveč ga je treba smotno voditi, ne da bi ga pri tem preveč utesnjevali. Če nastopi potreba po izpremembah v večjem ali manjšem odseku gospodarstva, potem je treba to izvesti s prumeritvijo dela prizadetih posameznikov in gospodarskih ustanov, ne pa z njihovim uničenjem.

9) V gospodarski in socialni politiki naj nimajo besede samo javni organi in predstavniki prizadetih proizvajalcev, temveč tudi predstavniki delojemalcev. Zakonski predpisi, osnovani na načelu svobode združevanja, morajo biti taki, da bodo omogočili delavskim or-

ganizacijam uspešno izvajanje te važne naloge.

10) Urediti je treba čim popolnejše in gospodarski moči primerno javno socialno skrbstvo. Poleg tega je treba z davčnimi in drugimi ugodnostmi pospeševati napore posameznih podjetij, ki bi nutila svojim delavcem v tem pogledu še več, kakor pa jim bo javno zajamčeno. Vsakemu delavljemu posamezniku mora biti zagotovljeno delo, podpora v primeru nezaposlenosti, bolezní, trajne delovne nesposobnosti, nesreče, starosti, dobivati mora družinske doklade itd.

11) Delovno razmerje mora biti urejeno na pravičen, enakopraven in človekoljuben način. Sodobni ter širokoptezni predpisi o kolektivnih pogodbah, pogajanjih in stvarkah naj vnesajo v gospodarsko in socialno življenje ravnotežje med delo in kapital, med delavca in podjetnika. V primeru težkih nesoglasij, naj bo državi pridržana nepristranska posredovalna in razsodniška vloga.

Dr. Z.

RIDGWAYEV POMOČNIK V EVROPI

General Alfred M. Gruenther

General Dwight Eisenhower je zaposlil za razrešitev kot poveljnik vrhovnega glavnega stana zaveznških sil v Evropi. Njegov naslednik je postal general Mathew Ridgway, sedanjí poveljnik na Japonskem in Koreji. V zvezi z Eisenhowerjevim nasledstvom se je med drugim pojavilo ime generala Alfreda Gruentherja.

Alfred Gruenther, ki je bil šestnajst let poročnik, je s svojimi 52 leti zdaj najmlajši general s štirimi zvezdami v vojski Združenih držav. Kot načelnik štaba vrhovnega zaveznškega poveljnika v Evropi zavzema Gruenther enega od najvažnejših položajev na braniku svobodnih narodov.

Od njegovega imenovanja na to mesto v začetku leta 1951 je bil general Ridgway desna roka generala Dwighta Eisenhowerja v vrhovnem glavnem stanu zaveznških sil v Evropi (SHAPE). Z ramo ob rami sta ta dva ameriška vojaka skupno s svojimi zaveznškimi tovariši zavrila učinkovito evropsko obrambno silo proti komunističnemu napadu.

To je bila težavna, dvojna naloga — prav tako na diplomatskem kot na vojaškem področju. Gruentherjeva prejšnja izkušnja glede sodelovanja z vojniki drugih držav in njegova redka sposobnost v obvladanju in sintezi podrobnosti so bila neprecenljive vrednosti za strnitev obrambnih virov 12 držav Severnoatlantske obrambne organizacije (NATO) v en sam mogočen bojni stroj.

Odlični načelnik glavnega stana je postavil neke vrste rekord s številom neformalnih dopisov, ki jih je odposlal po vojaškem glavnem stanu v bližini Pariza in ki jih poljudno imenujejo splošno »Gruenthergram«. Gruenther napiše gotovo 50 dopisov na dan — izjavlja angleški član štaba — dobivajo jih vsi generali prav tako kot podčastniki.

Ko je Gruenther leta 1919 dovršil vojaško akademijo kot eden najboljših gojencev svojega razreda, je stopil v od vojne utrjeni svet, ki je optimistično upal, da bo z veliko razorožitvijo preprečil bodočo sovražnost.

V mirnem času po prvi svetovni

vojni so Združene države zmanjšale svoje oborožene sile na najmanjšo mero, korak, ki se je pozneje izkazal kot nadvse nesrečen za ameriško državno varnost. Zaradi ameriške želje po razorožitvi je bilo mlademu častniku Gruentherju usojeno, da je ostal 16 let poročnik. Toda on ni zapravljal časa in je v tem času obiskoval toliko posebnih vojaških šol, kot je mogel in si tako postopoma pridobil toliko vojaškega znanja, da je lahko kasneje v času sile tako dobro služil domovini in ostalemu svobodnemu svetu.

Ko je postalo jasno, da ogroža enostranska razorožitev določenih držav mednarodni mir in grozi z uničenjem tistim državam, ki se ne morejo same braniti, so Združene države, dasi nerade, začele obnovljati svojo vojaško silo. In takrat je bilo konec Gruentherjeve dolge vajeniške dobe.

V oktobru 1941, malo pred japonskim napadom na Pearl Harbor, ki mu je spravil Združene države v svetovno vojno, je dobil svojo prvo važnejšo dodelitev: postal je namestnik načelnika glavnega stana ameriške tretje armade. Načelnik glavnega stana ameriške tretje armade je bil Eisenhower, takrat brigadni (4. eno zvezdo) general.

Med vojno je bil Gruenther na raznih visokih štabnih mestih v Evropi, najprej z generalom Eisenhowerjem in nato z generalom Markom Clarkom. Pod zadnjim je postal načelnik štaba 15. armadne skupine v Italiji. Na tem položaju je vodil nagle in gladko potekajoče operacije sil, ki so izvršile končno ofenzivo proti preostali nacistični silam v Italiji. Na tem mestu je dobil prva izkušnja v sodelovanju s četami drugih narodov, saj so bili v 15. armadni skupini poleg Američanov, še Britanci, Poljaki, Novozelanci in Italijani.

Po drugi svetovni vojni je bil Gruenther na raznih visokih štabnih mestih v Evropi in Združenih državah. Pred svojo sedanjo dodelitvijo je bil namestnik načelnika glavnega stana letalstva, eno najvišjih vojaških mest v Washingtonu. V avgustu 1951 je dosegel svoj sedanji čin generala »štirih zvezd«.

Kot eden glavnih stvarbavej novе vojaške obrambe Zahodne Evrope, poudarja Gruenther, da mora biti svobodni svet stalno na straži, da ne doživi presenečenja kot so ga Združene države v Pearl Harborju. Prepričan je, da je čas na strani svobodnih narodov in da bo mogoče doseči prav tako politično in gospodarsko enotnost kot je vojaška enotnost, ki že obstoja v SHAPE.

»V SHAPE — izjavlja Gruenther — si prizadevamo, da ne pridejo do izraza posebna stališča posameznih držav; mi vsi smo člani nerazdelnega zbora, katerega naloga je izdelovati načrte za skupno dobro narodov NATO.

Temeljna naloga NATO in SHAPE je ohraniti mir s tem, da onemogočimo napad ali da vsaj napravimo vse, da se napad ne bo nikomur izplačal — poudarja dalje. Za primer pa, da nam to ne bi uspelo, moramo podvzeti vse, da se bomo lahko borili pod čim boljimi pogoji in se moramo pripraviti na vsako eventualnost.

Gruentherjeva vojaška kariera je postala bolj znana v javnosti šele v zadnjem času, dasi so ga vojaški krogi priznavali stalno kot sijajnega stratega. Še predno pa je dosegel svoje visoke vojaške čine, je zadobil sloves najboljšega igral-

Proizvodnja sovjetskega bloka

Gospodarski strokovnjaki ameriške agencije za medsebojno varnost cenijo, da lahko skupna industrijska zmogljivost in viri svobodnega sveta pridelajo najmanj štirikrat toliko glavnih industrijskih izdelkov kot sovjetski blok. Superiornost svobodnega sveta v proizvodnji jekla, premoga, surovega petroleja, aluminija, električne sile in trgovskih ladij je po njihovi izjavi značilna za prevladujočo moč industrijskih naprav in temeljnih virov svobodnega sveta.

Navedeni gospodarstveniki so izračunali odstotek produkcije Združenih držav, produkcije ostalega svobodnega sveta in produkcije sovjetskega bloka glede šestih temeljnih vrst industrijskega blaga sledeče:

	USA	ostali	sovj.
		svob.	blok
		svet	
	(v odstotkih)		
Jeklo	47	35	18
Premog	53	40	7
Surovi petrolej	32	40	28
Aluminij	43	43	14
Električna sila	42	44	14
Trgovske ladje	35	62	3

ca bridga na svetu. Njegov presenetljiv spomin, ki je prišel do izraza v igri, je tudi ena od odličnih lastnosti, ki ga usposablja za vojaškega snovatelja. Cesto je presenetil svoje podrejene kot tudi nadrejene z raznimi najmanjšimi tehničnimi podrobnostmi strogo tehničnih problemov, o katerih so razpravljali več mesecev prej, in tako se ga je prijelo ime »Ale all »general Ale«.

V prihodnjih kritičnih letih se mora po njegovi izjavi »Zahod odločiti raznim materialnim udobnostim, na katere je navajen; dokazati mora, da je pripravljen podrediti udobnost važnejšim stvarim«.

Za železno zaveso

V nekem parku blizu središča Moskve je kip majhnega dečka, ki mu je ime Pavlik Morozov. Ni ga ruskega otroka, ki ne bi poznal njegove zgodbe. Knjige, spomeniki, šole, državna kmečka posestva, znamenja, da celo ena film in ena opera nosijo njegovo ime. Na neki steni v Kremlju je vdoljena plošča, ki je posvečena njegovemu spominu.

Kdo je bil Pavlik Morozov? Kaj je naredil, da si je zaslužil tako čast? Se je morda odlikoval v osvobodilnem gibanju proti nacismu, ali pa je bil morda čudežni otrok?

Ne! Mali Pavlik je postal sovjetski junak, ker je prijavil svojega očeta kot sovražnika države.

Pavlikovi starši so živeli v majhni vasi Gerasimovka blizu Sverdlovka. Pavlik je nekega dne opazil, da je njegov oče skril nekaj kilogramov moka, ki jo je namenil za svojo družino, namesto da bi jo oddal državi.

Pavlik, ki je bil zvest pristav komunistične discipline, se je takoj zavedel, kaj je njegova dolžnost. Vsa leta njegovega mladega življenja so ga učili, da je Stalin njegov oče in oče vseh sovjetskih državljanov. Vcepili so mu zavest, da dolžnost, ki jih ima do Stalina, prednjačijo pred dolžnostmi, ki ga vežejo do staršev.

Zato je Pavlik budno pazil na prihod poverjenikov na kmetijo, in ko so prišli, jim je povedal, kaj je storil njegov oče. Pavlikovega očeta so zaprli in obsodili na 10 let prisilnega dela.

Pred nedavnim je Chen Kuq Tseng, majhna kitajska deklica, prijavila svojo mater, češ da sabotira komunistični program za idealno vzgojo mladine. Ko je poročala oblastem o materinem zločinu, je dodala: »Ne priznavam je več za svojo mater. Zahtevam, da jo sodišče obsodi na smrt, da ne bo več mogla škodovati ljudstvu.«

Ravnatelj edinburškega festivala v Jugoslaviji

Umetniški ravnatelj edinburškega festivala, Ian Hunter, in njegova žena sta pred nedavnim prišla na štirinajstednevni obisk v Jugoslavijo. Njun namen je, da bi v Beogradu in Zagrebu prisostvovala jugoslovanskim umetniškim prireditvam. V načrtu imata obisk številnih prireditev ob koncu letošnje sezone, poslušati številne orkestre, pevce, zore, študirati jugoslovanske plesne in spoznati umetniško dejavnost jugoslovanskih narodov.

Vpliv telovadbe na organizem in zdravje

Dr. Franjo
DE LA K

Ko vdihavamo, se pljuča napolnijo s krvjo, prepojeno z ogljikovo kislino. Dotok krvi v pljuča se poveča zaradi zmanjšane pritiska. S tem je tudi olajšano delo desne mišice srca, od koder prihaja kri v pljuča, kjer oddajamo v zrak ogljikovo kislino. Ko pa izdihavamo, pritiskajo pljuča na žile dovodnice, po katerih se pretaka kri v levo srce. Ta povečan pritisk v pljučih pritiska na srce, da laže iztisne kri v srčno glavno žilo aorto in dalje v ostali žilni sistem.

Ce opravljamo naporno delo, na primer da vzdiguje moč uteži ali na orodju telo, opravljamo to delo pri zaprtem sapniku tako da med vajo ne dihamo. V takem primeru se tlak v pljučih tako poveča, da iztisne iz srca skoro vso kri, da ostane srce slabo polnjeno. Ta tlak ne dovoljuje, da bi se kri iz ostalih delov telesa prelila v prsni koš. Zile na obrazu, vratu, rokah močno nabreknejo. Obraz je posinel. Ko smo končali naporno vajo in vdihnili, se slika takoj spremeni. Kri naenkrat napolni žile v prsnem košu in butne v levo srce. Tisti hip se srce nekoliko razširi. Ni čuda, da trenutno oslabi. Saj je bilo v najbolj napornem delu skoro brez hraničnih snovi in kisika. Telovadec s takim srcem ni več sposoben za telovadbo, ker bi s tem spravil zdravje in življenje v smatno nevarnost. Prav atletični, vzdigovalci uteži podležejo slednjič oslabiljenju srca. Da se izognemo temu zdravju škodljivemu pojavu, ne smemo tako dolgo po končani naporni vaji vdihniti, ampak moramo najprej počasi izdihovati, kakor bi narahlo zvižgali. Na ta način ne dovolimo, da vdere kri z veliko silo in naglo v srce, temveč priteče vanj počasneje. Zaradi nepravilnega postopka dihanja pri napornih vajah pride pri nepredvidnih telovadcih do razširjenja srca in nepravilnega stanja srčne mišice. Zato tudi navadno nastopi smrt pri atletih, vzdigovalcih uteži, rokoborcih, zaradi težke srčne hibe. Naporne vaje so za srce vedno nevarne in bi jih za-

radi tega smel telovadec izvajati šele po končanem telesnem razvoju. Dolžnost vsakega vaditelja je, da pazi točno na pravilno dihanje pri vajah na orodju, da se izogne telovadec kvaternemu vplivu nepravilnega dihanja.

Popolnoma drugačni pojavi nastopijo pri vajah v hitrosti. Pri teh se delo povzede bolj ali manj na vse mišice istočasno in hkrati vpliva na delovanje srca, kjer slednjic pride do največjega napora in do pojava utrujenosti srčne mišice. Tako na primer pri teku na 200 m (to progo preteče tekač namreč v 25 sekundah) — zaradi hitro nastale energije — pride do povečanega dihanja, kateremu sledi večših potreba dihanja, ko tekač jemlje sapok. Srce, ki je utripalo pred tekom s 70 udarci v eni minuti, poveča to stanje že po par sekundah na 180, včasih na 250 udarcev. Bitje žile (puls) je torej zelo hitro; komaj tipljivo, žila slabo napeta, utripi tu pa tam neenaki in nekateri tudi izostanejo. To so znaki početne utrujenosti srčne mišice. Obraz takega tekača je blede. Pljuča pa so v tem stanju prenapolnjena s krvjo. Torej nasproten pojav kakor pri napornih vajah, ko je pritisk tako velik, da iztisne kri iz pljuč in srca.

Ko neha vaja v hitrosti, se srce zelo hitro popravi in krvni obtok preide v normalen tok. Čim pogosteje se vezbamo v vajah hitrosti, tem kasneje pride do potrebe dihanja, do utrujenosti srčne mišice in tem prej pride do normalnega krvnega obtoka. Kdor pogosto teka, se pogosto igra, ta se bolje uči gospodariti in upravljati s srčno in pljučno energijo.

Vrednost take vaje je velika, ker povzroči le kratkotrajni napori in kratkotrajno utrujenost srca. Na ta način se srce krepi, če so vaje pravilno izvajane. Prav vaje hitrosti so odločilne važnosti za normalen in močan razvoj srca v otroštvu, se bolj pa v razvojni dobi. Kdor zanemarija ta razvoj v tej dobi, ne more pozneje z ničemer nadomestiti izgube. Glavno nalogo pri telesni vzgoji mladine se mora posvetiti prav razvoju srca. Otok krvi je pri šolskem otroku otežekoven zaradi mirnega sedenja v šolski klopi, namesto da bi z gibanjem poživel ne samo obtok krvi, ampak tudi dihanje. Zaradi tega najdemo prav pri šolskih otrocih mnogo primerov slabokrvnosti in tuberkuloze. Šolski otrok stremi nagonsko po takih telesnih vajah, pri katerih pridejo do izraza istočasno največ mišičja, srce in pljuča pa pretežno pokazuje nemoten razvoj. Zato se otrok prav rad izživlja v takih igrah, pri katerih skače, teče, pešači, plava.

Okolnost, da je srce pri otroku sorazmerno majhno, a žila odvodniška široka, srce z lahko poganja kri po žilah pod nizkim tlakom. Zato zdrži otrok tudi z lahko go več ur gibanja in mi se mu čudimo, kako more tako dolgo vztrajati v igri. S smotnimi vajami dosežemo, da se bo srce takoj prilagodilo ob vsakem času vsem zahtevam vaje v hitrosti. Vaje na orodju, razne dihalne vaje ne izpolnjuje zahtev, ki jih stavimo na telesne vaje mladine glede razvoja srca in pljuč. Zato morajo biti prav vaje v hitrosti glavni sestavni del telesne vzgoje mladine. Brez teh vaj ostane vsa telovadba le polovičarska.

ZAKLJUČEK:

Tako nam je sedaj jasno, da pritegne najenostavnejši zgib v delo ne samo določeno mišičje ali določeno skupino mišic, ampak bolj ali manj vse organizem: živčevje, pljuča, srce, prebavila in izločila, presnavljanje. S telovadbo postane telo prožno, gibčno, krepko, odporno proti boleznim. Telovadba krepi kosti in mišičje, vpliva ugodno na razvoj pljuč in srca, dobrodelno deluje na prebavila in izločila, krepi živčni sistem.

Se več! Telovadba oblikuje značaj človeka, njegov duh. V prvi vrsti dviga moč volje. Saj je telovadba popolnoma podrejena naši volji, našemu hotenju. Z dobro voljo odpravimo marsikateri neprijeten občutek, kakor na primer strah pred neuspehom, pred nevarnostjo, pred poškodbo itd. Temu moramo dodati še vztrajnost. Brez vztrajnosti ni uspeha! Krepka volja in vztrajnost dovedeta do fizične hrabrosti, kar dosežemo le s smotno telovadbo.

Kdor je hruber, je tudi odločen. In prav mladina bodi odločna v reševanju skupnih vsestranskih političnih in kulturnih nalog v korist naroda in domovine!

(Konec)

Nekaj o novem kraljestvu Libiji

Svetovno časopisje tačas objavlja zanimive podatke o novem kraljestvu Libiji, državi, ki je nastala po sklepu Združenih narodov iz prejšnjih italijanskih kolonij Tripolitanije in Cirenajke in iz Fezana, ki so sedaj zvezne dežele nove države. Kraljevski prestol je zasedel 72-letni Idris I., vnuk ustanovitelja puritanske verske ločine Senusijev v Cirenajki. Leta 1920 je Idris pod Italijo postal emir, a je kmalu odšel v izgnanstvo v Egipt, kjer je ostal 20 let, do konca druge svetovne vojne. Zaenkrat je položaj v novi državi dokaj negotov, ker imajo že omenjene tri dežele razen jezika, revščine in nepismenosti le malo skupnega. Čeprav so vsi prebivalci mohamedanci, si stojijo nasproti Senusijci, ki so bili vedno za politično samostojnost, in vodilni sloji v Tripolitaniji, ki se ogrevajo za panislamsko misel. To nasprotje gre tako daleč, da ima ta najrevnejša dežela na svetu zaenkrat kar dve glavni mesti, Bengazi in Tripolis, ker se niso mogli zediniti na eno samo. Okrog 90 od-

stotok moških in 98 odst. žensk, je nepismenih. Slabe so tudi zdravstvene razmere; tako je na primer ena petina prebivalcev slepa na eno oko, cela desetina pa na obe. Dežela nima nobene industrije in premore le živlaorej, ovce, koze in govedo ter dateljne. Žveplo in pepeliko ali lugasto sol. Za izvoz pridejo v poštev meso in kože, manjka pa ladij in dobrih pristanišč. V nasebinah, ki se raztezajo južno od skoraj 2000 kilometrov dolge obrežne ceste, propada okrog 50.000 hiš ter polja bivših kolonistov, ker nomadskih Beduinov niso mogli pripraviti do stalne naselitve. Skrb za te hiše in polja bo prva naloga nove države, ki je za sedaj navezana še na pomoč zahodnih sil.

**VOLIVCI,
uredite svoje
osebne izkaznice!**

**ŠIRITE
Demokracijo
neodvisno
slovensko glasilo
na Tržaškem in Goriškem**

NAŠA VOLILNA BORBA za STO in demokracijo

Beseda nosilca SNL Zborovanje LSS v Zgoniku

Dr. J. Agneletto glasnik volje demokratičnih Slovencev

Predsednik slovenske demokratske zveze za STO je kot nosilec Slovenske narodne liste začel volilno propagando po tržaškem radiu, in sicer s slovenskim govorom dne 3. maja in z italijanskim govorom dne 4. maja.

V naslednjem prinašamo govor dr. J. Agneletta na slovenski radijski postaji:

»Program Slovenske narodne liste je v tem trenutku in pri teh volitvah sledeči: borba za ohranitev in ostvareitev STO-ja v smislu mirovne pogodbe z Italijo; izključitev v Italije od vsake soudeležbe pri upravi Svobodnega ozemlja; borba za enakopravnost slovenskega človeka in jezika; borba za pravično sorazmerno zaposlitev Slovencev pri vseh javnih uradih, službah in delih; borba za prednost domačinov pri nameščenju; borba proti poitalijančevanju slovenskih otrok in slovenske zemlje; borba za odpravo fašističnih zakonov, ki ovirajo gospodarski razvoj STO-ja; borba za pravično razdelitev davčnih bremen; borba za razbirokratiziranje občinskih uradov in za novo občinsko zakonodajo, ki bo odgovarjala novemu duhu in novim potrebam Trsta, kot srednjeevropskega pomorskega emporija.

Pri izvajanju teh programatičnih točk nas bodo vodila naša osnovna načela demokracije: o človečnosti, o svobodi poedinca, o socialni pravičnosti in pomoči revnim in zatiranim; kajti vsak človek, ki ni delomržen, ima nesporno pravico do dostojnega — človeka vrednega — življenja in potrebnih dohodkov.

Slovenska narodna lista nastopa sama pri teh volitvah. Naš namen je bil povezati se z vsemi listami, ki so resnično za ohranitev STO-ja v smislu mirovne pogodbe. Do te

Volilno premirje v Dolini

V sredo 7. maja je bil dosežen med predstavniki Liste slovenske skupnosti in Liste komunistične partije za občino Dolina sporazum, da si ne bodo medsebojno motili volilnih zborovanj.

povezave pa, žalibog, v Trstu ni prišlo. Vzrokov, ki so preprečili povezavo, pa ni iskati pri zastopnikih Slovenske narodne liste.

Za slovenske glasove se potegujejo pri teh volitvah tudi razne italijanske liste, ki se boré odkrito z vsemi sredstvi proti STO-ju in za vrnitev Italije v Trst. Ne bom našteval krivic, ki jih je slovenski in hrvatski narod utrpel pod Italijo, in onih krivic, ki jih še današnja Italija dela Slovincem na Goriškem, posebno v Slovenski Benečiji. Zato vsak slovenski glas, ki bi bil oddan za italijanske iredentistične stranke, med katere spada tudi Democrazia cristiana, bi pomenil en člen več v verigi suženjstva, ki jo te stranke kujejo za Slovence za primer, da bi Trst prišel pod Italijo.

Dosti Slovencev je volilo zadnjič za kominformistično stranko, ker se je pri volitvah leta 1949 postavila za STO. Toda v politiki se sodijo stranke po dejanjih in ne po besedah! Od leta 1949 je Vidalijeva komunistična partija dokazala, da je ona le na videz za STO, ker govori o »boljši rešitvi, ki jo hoče italijanska komunistična partija, to je vrnitev Trsta in STO-ja pod Italijo. Ali hočete dokazov? Vidalijeva komunistična partija ni storila v treh letih prav nič v obrambo STO-ja. Nasprotno, na tržaških občinskih sejah ni ta partija nikoli glasovala proti resolucijam iredentistične večine, ki so zahtevale vrnitev Trsta Italiji. Ta partija se je pridružila iredentističnemu štrajku od 22. marca 1952, ki ga je ves svet smatral kot štrajk proti STO-ju in za Italijo. Ni treba, da ponavljam izjave, ki jih je vodja kominformistične partije dajal po Italiji o Trstu in njegovem italijanstvu in pozival vlado v Rimu, naj dela hitro, če noče, da se italijanistima Trieste spremeni v pokopališče Italijanov. Ali najpovejši dokaz, kako globoko je vkoreninjena želja pri voditeljih kominformistične partije, brez razlike narodnosti, da se STO vrne pod Italijo, je dejstvo, da ni ta partija niti besedice izgovorila

ali napisala proti sedanjim londonskim konferenci, ampak je celo na gorostasen način napadla v svojem italijanskem in tudi slovenskem tisku tržaško delegacijo, ki je šla v London v skrajni sili, da povzdigne glas italijanskega in slovenskega tržaškega prebivalstva proti udeležbi Italije pri upravi cone A in za obrambo STO-ja.

Ali je mogoče, da človek, ki ga je rodila slovenska mati, potem ko je 42.800 primorskih junakov prostovoljcev padlo v zadnji vojni proti Italiji za osvoboditev našega ozemlja, danes voli za stranko, ki četudi prikrito, sabotira STO in je za njegovo končno vrnitev pod Italijo?

Med listami, ki so za STO, je Slovenska narodna lista edina slovenska odnosno slovenska lista. Če

je bilo STO ustvarjeno, je bil eden glavnih razlogov pri tej odločitvi dejstvo, da živi na tem ozemlju več kot ena tretjina Slovencev in Hrvatov, da je tedaj to ozemlje narodnostno mešano ozemlje in da tudi s tega razloga to ozemlje ne sme pod Italijo. Zato je v interesu vseh Slovencev, Hrvatov in Srbov, ki jim je pri srcu ohranitev STO-ja, da bo število za slovensko odnosno slovensko listo oddanih glasov čim večje. Zavedati se moramo, da je v tej zgodovinski dobi, ko Italijani uporabljajo vse sile za uničenje STO-ja, eden glavnih faktorjev njegove obrambe javen in neustrašen sloven nastop vseh Slovencev in Slovanov pri teh volitvah in njihovo glasovanje za edino slovensko in slovensko listo, ki je prav Slovenska narodna lista.

SLOVENCIM IN SLOVENKAM nabrežinske in devinske občine!

Liste slovenske skupnosti vas vabi kakor mati svoje ljube otroke, da pridete vsi, mladi in stari na volišče. Slovenska mati vas vabi, da pridete vsi, prav vsi, ki še čutite v vašem poštemem srcu, da ste vredni sinovi vaših očetov in mater, ki so že mrtvi, a čijih delo v blagor slovenskega naroda bo ostalo večno v zgodovini. Mi smo dolžni nadaljevati borbo naših prednikov in kot vredni njihovi nasledniki se boriti za pravice svojega ljubega naroda! Da, zavedati se moramo, da smo ogroženi, posebno v naši občini, od tujcev, ki so jih tu pri nas zadnja leta umetno naselili v namenu, dokazati svetu, da žive tu po večini Italijani.

Ogroženi nismo samo od tujcev, marveč, žalibog, tudi od naših nezavednih bratov in sester, ki ne čutijo, da so Slovenci, marveč se revčki ponašajo, da so v prvi vrsti kominformisti. V tej zmoti žive ter prodajajo svojo lastno kri tujcem. To so naši bratje in sestre brez narodnega čuta. So ljudje, ki ne vedo in se ne zavedajo, da so grobokopi svojih otrok ter grobokopi svojega naroda. Delajo in se bore za sužnost, ki ji pravijo diktatura proletariata. Hinavci so, ljudje brez vesti, brez čuta poštenosti! Pogledajte jih, v zgoniški občini, dobro situirani ljudje, kmetje, dobri gospodarji, kateri so si ob podpori zavetnikov ustvarili udobne hiše, moderne živinske hleve, krasne vinograde itd. Mnogi od teh kmetov in bogatih posestnikov so pristaši kominforma. Cemu ne oddajo svoja lepa posestva v zadrugo, po ruskem sistemu? Kaj čakajo, da si ne ustvarijo rdečega raja? Cemu sprejemajo podpore od Amerikancev in Angležev, ko jih na svojih sestankih in shodih podijo proč, češ da so tujci? Kdo vam bo potem dajal

Volivci pozor!

Glasovnice, ki jih je sestavila sedanja demokristjanska mestna uprava, so polne napak. Poleg tega, da je dosti naših ljudi izpuščenih, so take napake, da je nemogoče, da bi bile slučajne in nehotene. Vse kaže, kakor bi bile te napake hoté storjene, da se oropa slovenske volivce njihovega glasu.

Take napake so na primer v nekaterih glasovnicah: Z... Giovanni fu Gregorio in A... v resnici je volilka »Giovanna«. Ali je bil pisar, ki je liste prepisoval, manj izobražen kot abrucovski kozji pastir, ali pa je storil napako nameroma, in to po navodilih od zgoraj, kajti drugače bi bil odslovljen.

Toda to ni dovolj! Z. Ivana je dobila glasovnico na dom. In na glasovnici je bila ponovljena ista napaka. Pa naj kdo reče, da ni bila tu vmes špekulacija, da ne bo volilka pregledala volilnega imenika in da bo spravila glasovnico v predal, misleč da ji bo volilna komisija dovolila vseeno voliti.

Zato naj vsak naš volivec natančno pregleda ime, priimek, očetovstvo, rojstvo, leto in eventualno priimek moža; in če ugotovi napake, naj zahteva na občini, da se popravi glasovnica in volilni imenik!

podpore. Vidali? Bog se vas usmili, nesrečni bratje in sestre v zgoniški občini! Ali ste revčki v možganih, ali pa ste navihani hinavci.

Slovenci in Slovenke nabrežinske in devinske občine! Lista slovenske skupnosti naj bo naš simbol, porok naše zmagi pri bodočih občinskih volitvah! Cemu smo se skupno združili v eno fronto? Zato ker je bila to velika narodna dolžnost in potreba, da zberemo vse naše sile za obrambo naše zemlje.

Nabrežina, Sesljan, Devin so ogroženi. Tujec hoče napraviti most iz Tržiča preko naših trupel v Trst ter tako svetu pokazati, da Trst ni obkoljen od Slovencev. Mi tega ne smemo dopustiti! Boriti se moramo za pravice, ki so jih nam naši očetje in matere zapustili. To našo staro in častno dediščino smo dolžni varovati in nikoli več pustiti, da bi tujci na naši zemlji gospodarili!

Bratje in sestre, živimo v kritičnem zgodovinskem času, ko nas hočejo prodati tujcu, kakor da nismo še pozabili trpljenja, ki smo ga bili deležni pod jarmom italijanskega imperializma. Volkovi tu-

V nedeljo ob 11. uri zjutraj je bilo v Zgoniku prvo volilno zborovanje Liste slovenske skupnosti. Na sredi malega trga pred cerkvi-jo je avtomobil s zvočniki, iz katerih so se razširjali po vasi zvoki naših narodnih pesmi; na levi strani, pod orjaškim kostanjem, je bil postavljen mikrofonski govornik. Ko sem gledal veliko, mogočno drevo, sem se spomnil na one podobe iz naše zgodovine, ki nam prikazujejo prastara zborovanja naših prednikov: v težki uri so prihiteli z vseh strani slovenski kmetje in se zbrali resno pod svobodnim nebom; izpod orjaškega drevesa, ki se je dvigal kot v opomin sredi slovenske zemlje, so jim govorili njihovi prvaki.

Tako je tudi v nedeljo poskrbel priložnostni volilni dogodek, da je ta podoben dala zborovanju ganljiv simboličen pomen. Potem ko je dr. Obad v imenu

Liste slovenske skupnosti otvoril zborovanje, je kot prvi spregovoril gospod Stanko Bolé.

Govornik je temeljito obračunal z dvolično kominformistično politiko.

Dogodki 20. marca in njim sledeča konferenca v Londonu, so jasno pokazali iredentistično opredelitev kominformističnega vodstva.

V politiki izsiljevanja, ki jo vodi danes rimska vlada do Zahoda, zato da bi z uličnimi demonstracijami italijanskega prebivalstva izrgali čim večje koncesije, je bila predvidena tudi solidarnostna stavka kominformistov. Ta solidarnost je morala namreč pokazati, da se pri svojih iredentističnih podvigih rimska vlada lahko naslanja tudi na tržaški proletarijat. Iz tega jasno sledi, da so za londonsko zborovanje soodgovorni tudi kominformistični voditelji! Njihova izdajalska vloga je tako dokazana.

Ob današnji kritični situaciji, ki spravlja v skrb vsakega našega človeka, v trenutku, ko se vsak Slovenec vprašuje: »Kaj bo z našo usodo?«, kaj so počeli kominformisti? Ko je naša delegacija odpotovala v London, da prepreči barantanje, tedaj je kominformistični prvak Vidali potoval v Italijo, govoril na veliki patriotični manifestaciji in rekel dobesedno: »Trebja je pohiteti, da se to mesto, nadvse italijansko, ne izpremeni v pokopališče Italijanov!« Poudaril je to, da pokaže, da je bolj važna kot reševanje STO-ja, osvoboditev cone B. In kako pa naj bi se cone B osvobodila? S tem, da se priključe italijanske okupatorje!

Govornik je nato ugotovil, da tako more govoriti samo človek, ki hoče tržaške proletarce spraviti na limanice. Zato je Vidali zahteval od našega delavca, da se pridruži protestni stavki iredentistov, oni protestni stavki, ki naj bi obsojalo dejstvo, da je prvič v zgodovini STO-ja policija napravila svojo dolžnost in prepodila fašistične izzivače s tržaških ulic. Komu je taka politika lahko v prid? Odgovor je jasen in nedvoumen: v prid pozivljanju fašizma!

Tej dvomni izdajalski politiki stoji nasproti naš skupnin Slovenški nastop, naša strnjena volja, da se ohrani STO.

Ob zaključku svojega govora je gospod Bolé še dejal:

»Kominformisti se dobro zavedajo, da bodo zleteli s svojih položajev! Na te položaje morajo priti možje, ki bodo nepristransko in ne-sebično upravljali občino in čuvali slovenske pravice.«

Kot drugi govornik je nastopil dr. Frane Tončič.

»Prišel sem — je izjavil takoj ob začetku — da se prijateljsko razgovorim z vami. Zato ne mislim nikogar napadati, želim samo poudariti dve osnovni vprašanji, pri katerih je skupnost vseh Slovencev narodna dolžnost. Ti vprašanji sta: 1) Ostvareitev in ohranitev STO-ja in 2) Uveljavljanje naše narodne enakopravnosti.«

Govornik je izrazil svoje globoko prepričanje, da je bilo STO ustanovljeno predvsem zaradi svoje etnične sestave. Na tem ozemlju živijo že stoletja drug poleg drugega Slovenci in Hrvati ter Italijani. Teško je bilo takrat zahtevati od Italijanov, da se prostovoljno vključijo v meje tuje države, čeprav ta zemlja spada v njen sestav, nemogoče bi bilo zahtevati od Slovencev in Hrvatov, da se po toliki preliti krvi za osvoboditev — vrnejo v suženjstvo.

Ustanovilo se je tako, kot kompromisna rešitev, STO. To kompromisno rešitev je s svojim podpisom potrdilo in sprejelo 21 držav, med njimi tudi Italija in Jugoslavija. To kompromisno rešitev je sprejelo tudi vse slovensko in hrvatsko prebivalstvo, sprejel jo je tudi velik del naših italijanskih sodeželjav. Ob oboji so to rešitev sprejeli z zavestjo, da nam je tu usojeno skupno življenje še za nadaljna tisočletja in da je nujno najti način mirnega sožitja. Mirovna pogodba vsebuje glede tega vse pogoje, le poskrbeti je treba, da se njene določbe res izvajajo.

Nato je dr. Tončič omenil delovanje Akcijskega odbora za obrambo STO-ja in spomnil poslušalce, da se je bil Akcijski odbor takrat obrnil na vse slovenske svetovalce naših občin in jim predložil v podpis resolucijo, v kateri smo Slovenci odločno zahtevali spoštovanje mirovne pogodbe. Tudi kominformistični svetovalci slovenskih občin so bili takrat prostovoljno podpisali omenjeno resolucijo, a če naslednjega dne so morali kominformistični svetovalci po nalogu vodstva iz Trsta svoj podpis preklicati in ga zatajati.

Nadalje je dr. Tončič omenil fašistične napade kominformističnega glasila na predstavnike Liste slovenske skupnosti. Ti napadi imajo edini namen, da odvrnejo pozornost slovenskih kominformistov od bistva problema: ali je kominformistična partija brezpogojno za ohranitev STO-ja ali ne. Do danes niso še izrekli jasne besede glede tega!

Dr. Tončič se je izjavil prepričanega, da ni med slovenskimi kominformisti nobenega, ki bi si odkritosrežno želel vrnitev Italije. V vodstvu pa so ljudje, ki že dolgo delajo na tem. Med njimi se je celo dobil človek, ki se je v Italiji odkrito pridružil iredentistični manifestaciji. Zelo žalostno bi bilo, če bi se Slovenci pokorili takim italijanskim voditeljem!

V vprašanju obrambe naše narodne enakopravnosti moramo vsi Slovenci biti strnjeni kakor veriga. Zato hoče Lista slovenske skupnosti pokazati pred vsem svetom, da je ni slovenske občine, ki bi želela povratek v suženjstvo, povratek pod Italijo, da so vsi Slovenci za ohranitev STO-ja!

»Po svoji vesti — je zaključil govornik — vas vzpodbujam, da storite svojo slovensko dolžnost. Če boste vsi volili za Listo slovenske skupnosti, ne boste dali svojega glasu tej ali oni stranki: dali ga boste naši slovenski skupnosti, to se pravi samemu sebi. Mi nimamo gospodarjev! Naš edini gospodar je slovensko ljudstvo: samo njemu se bomo pokorili in samo na njegovi strani bomo stali!«

Poslušalci so sprejeli s ploskanjem in odobravanjem besede obeh govornikov.

Slednjič se je zopet javil k mikrofону dr. Obad in s primernimi besedami zaključil prvo volilno zborovanje Liste slovenske skupnosti za občino Zgonik.

S. M.

TAKO BOMO PRAVILNO VOLILI za Slovensko narodno listo

FAC SIMILE

LISTA SLOVENSKE SKUPNOSTI

DOLŽNOSTI PREFERENZA

VESTI s TRŽAŠKEGA

Demokršćanstvo in katoličanstvo

Líst italijanske Katoliške akcije v Trstu, Vita Nuova, kot glasilo šovinistične skupine tržaških katoličanov, se je v teku enega meseca že drugič blagovolilo zrepenčiti nad Slovenci.

Najprej se je prečastiti gospod Rafael Tomizza razburil nad pritožbami goriških Slovencev ter nadrobil kopo neumnosti in laži o položaju Slovencev pod fašizmom. Na tisti članek smo odgovorili, toda še nismo izčrpali vseh argumentov.

V zadnji številki pa se razburja neki Guido Botteri nad združevanjem slovenskih političnih formacij in kvasi take neumnosti o politični organizaciji tržaških katoličanov, da je kar zabavno brati.

Oba člankarja — Tomica pred tedni in zdaj Botteri — razodevata s svojim nespametnim in neresnim pisanjem, da zelo slabo poznata slovenske zadeve. Zato se zateketa oba k lastnim fantazijam in halucinacijam. Take nekritičnosti in površnosti, neresnosti in šarlatanstva smo v italijanskem tisku — v časopisu in v uradni, v enciklopedijah in v znanstvenih razpravah — vajeni, kjer koli gre za slovenski svet. Kaj moremo, če je italijanski značaj v bistvu površen in vsaki stroki? Rekli bi celo prizanesljivo: Odstupimo jim, saj ne vedo, kaj pisujejo in kvasijo. Toda zraven neumnosti, ki jih o Slovenceh italijanski tisk objavlja, je tudi vedno toliko namerno potvorenih stvari, hotenih laži, da jih ne smemo prezreti! Tako tudi imenovana dva člankarja v Vita Nuova poleg velike ignorance razodevata tudi precejšnjo mero zlobe. Poleg, jako zabavnih neumnosti objavlja ta namreč tudi očitne namerne izmišljotine in povrh bereta z visokega piedestala pristno italijanske domišljavosti Slovencev levite in nam hočete soliti pamet.

Botterijev članek pa pravi — v kratkih besedah povedano tole:

Slovenski katoličani se večeje s titovci. Doselej pa so bolj kot je treba zadrževali svoj katoliški svetovni nazor in povezovali s cerkveno hierarhijo. Slovenski katoličani so politično organizirani v Slovenski demokratski zvezi, ki je podobna ljudski stranki južnih Tirolcev, kateri tudi v politiki prejemajo navodila od briksenske kurije, in ki ni zato podobna italijanski Krščanski demokraciji, ki strogo razlikuje področje katoliške akcije od političnega področja. Slovenski kmetje in delavci so zelo pobožni, toda njihovi voditelji, ki niso niti domačini (saj na Tržaškem sploh ni drugih Slovencev kot nekaj kmetov in delavcev iz okolice), zapeljujejo slovensko preprosto ljudstvo v titovsko zavezništvo in so s tem onemogočili sporazum med slovenskim ljudstvom in italijanskimi katoličani. Tako so izdali svojega pastirja, ki je vendar izšel iz njihovih vrst, namreč nadškofa Stepinca. Slovensko ljudstvo to čuti in je razočarano nad svojimi voditelji, kajti to dobro in pobožno slovensko ljudstvo s kraške planote (v mestu namreč ni Slovencev), to ljudstvo delavcev in kmetov si iz vsega srca želi sporazum in zvezo z italijanskimi katoliškimi iredentisti.

Ni treba, da temu članku dodajemo pojasnilo. Vsak bralec bo na prvi mah spoznal, kako gorostasne budalosti vsebuje! Ali naj bi zdaj mi člankarju pojasnjevali resnično stanje??? Naj ostane nasprotnik v svojih nebotičnih zmotah! Naj si italijanska KA in DC razbija živce zaradi naš kolikor hoče in naj opleta s svojo neumno polemiko kakor hoče: nam je to le v zabavo, kakor če bi gledali igro slepih mišic. Naj torej Botteri in njegovi fantazirajo in halucinirajo o neki Slovenski demokratski zvezi, ki je dala iz sebe nekega nadškofa Stepinca in ga potem zatajila: naj fantazirajo o nekem pobožnem slovenskem ljudstvu, ki si želi demokristjanov itd.... Odgovor bomo dali vsi Slovenci, pobožni in manj pobožni, delavci in kmetje s kraške planote in njihovi improvizirani voditelji, kakor tudi Slovenci iz mesta Trsta, kjer slepi člankar noče in noče videti Slovencev, vsi bomo dali enodušen odgovor pri volitvah! Počaka naj samo do 25. maja.

Kaj ima opravka hrvaški nadškof Stepinac s slovenskimi demokratskimi strankami v Trstu in kaj mi z njim? Ko bi se g. Botteri blagovolil jasneje izraziti! Iz njegovih besed sledi namreč, da je hrvaški nadškof Stepinac izšel iz vrst tržaških Slovencev in da nam je on pastir (vsekakor nam jako simpatična koncesija — ko bi se je uredništvo!) in da smo ga mi izdali oziroma zatajili.

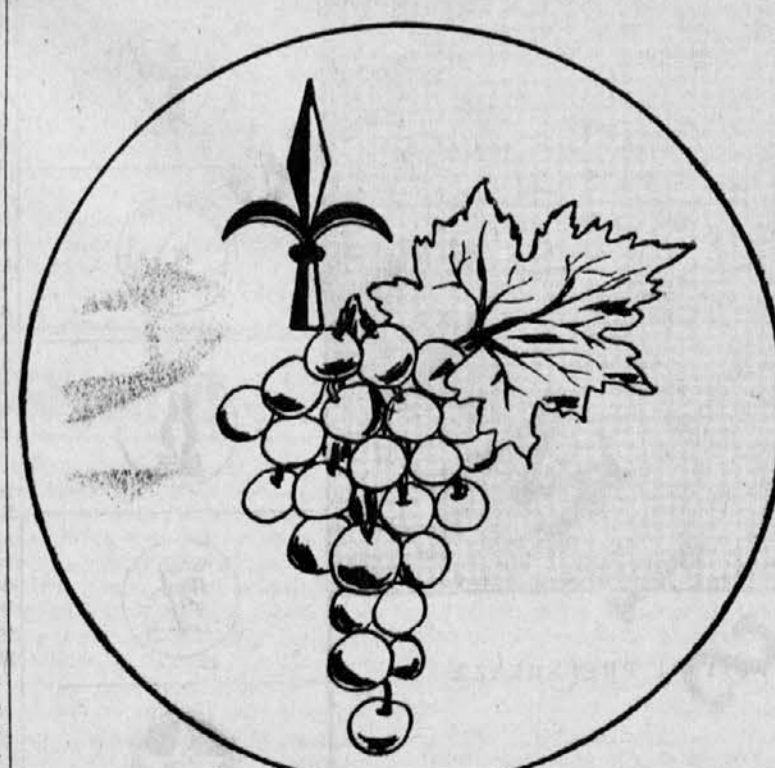
Vemo, da je nadškof Stepinac

Hrvat in zagrebški nadškof; spoštujemo ga, vendar ne moremo govoriti, da je to naš pastir iz preprostega razloga, ker trdi neki Istran neznanega rodu, a italijanskega jezika, po imenu msgr. dr. Anton Santin, da je on naš pastir in nadpastir ter svojo pastirsko oblast tudi jako energično v Trstu uveljavlja. Stepinac je jugoslovanski državljani, mi smo pa tržaški državljani; on je Hrvat, mi Slovenci. Za en del tržaškega ozemlja pa je celo še vedno ordinarij goriški nadškof, ki je pravzaprav predstojnik tudi tržaškemu škofu.

Člankar nas obtožuje, da zatajujemo »svojeгаа nadpastirja Stepinca in da bodo odslej ostali v obrambi Stepinca samo italijanski katoličani, ki da so vedno obsojali Titovog preganjanje vere. Hej, modrijan! Pa to nihče ne opreka in vsak Slovenec zelo rad veruje, da Italijani — katoličani enako kot fašisti — obsojajo s silno slastjo vse, kar se v Jugoslaviji godi, dobro ali slabo, a tudi to vemo, da Vita Nuova in italijanski katoličani ne obsojajo Titovih metod toliko iz ljubezni do jugoslovanskih preganjanih katoličanov, pač pa zato, da sploh grdijo in sramotijo Jugoslavijo in slovenske narode. Saj je prav Vita Nuova več let po vojni stalno in hujskaško uporabljala za Slovence izraz aslavocomunistični, medtem ko je istočasno njen vzvišeni pokrovitelj protestiral v Gorici proti slovenskemu tedniku samo zaradi nedolžnega polemičnega članka z Italijani. Če že obsojate preganjanje vere v Jugoslaviji in v coni B, le zakaj niste niti enkrat zapisali in priznali, da je pravzaprav italijanska armada in italijanska zasedba prinesla Jugoslaviji komunizem? Zakaj niste niti enkrat po vojni zapisali in priznali, da so Italijani preganjali slovenske škofo in duhovnike še prej kot slovenski komunisti italijanske?

Če že mislite, da ste poklicani braniti Stepinca, tedaj vam resno svetujemo sledeče: da branite rajši svojega tržaškega pastirja, ki je veliko bolj potreben obrambe in zagovarjanja, da se ne bodo pohujšani verniki še bolj pohujšali, dočim Stepinac res ne potrebuje obrambe italijanskih katoliških šovinistov: njegovo dobro ime je in ostane svetlo samo po sebi brez pomoči lista Vita Nuova iz Trsta, njegov položaj pa zmorejmo izboljšati le zahodni zavezniki; italijanske intervencije bi mu ga kvečjem pokvarile!

NEODVISNA GOSPODARSKA LISTA za občino Repentabor

Za upravne volitve v občini Repentabor je bila vložena tudi druga slovenska Neodvisna gospodarska lista. Namen te liste je, da omogoči, da preide občina po volitvah 25. maja popolnoma v zavedne slovenske roke.

Kandidati Neodvisne gospodarske liste za občino Repentabor so naslednji:

1. MILIČ ALOJZ, kmet, Veliki Repen

Cudno je, da italijanskih člankarjev ni sram po vseh lopovščinah fašistične dobe nad Slovenci, trditelj, kako si preprosti Slovenci želijo Italije, sporazuma z Italijani in podobne reči.

Botteri trdi, da si želimo sporazuma z njimi, Tomizza pa je v 7. nem članku zapisal celo, da se je vsak Slovenec veselil, da je prišel izpod Avstrije v Italijo.

V odgovor jima povemo primer, ki smo ga doživeli. Bilo je l. 1946 v hribovski vasi Srednja nad Kanalom. Govorili smo s 93-letnim kmetom. Poštena, kot zrno klena hribovska korenina brez sence zvišnosti, globoko veren in vsestranski moder, po značaju zelo umirjen mož. Govorili smo o komunistih in o Titovi Jugoslaviji, ki se je tedaj nekako obetala (bližala se je pariška konferenca). Mož se je kajpak jezil nad komunisti, češ da se oni krivi požiga Srednjega med vojno in da prinašajo brezverstvo; da take Jugoslavije, kakršna se o-

Lovriha se boji javne debate

6. t. m. je imela KP volilno zborovanje v Borštu. Govorila sta g. K. Šiškovič in D. Lovriha, bivši dolinski župan.

Ob prihodu v vas sta takoj opazila razpoložene domačine, ki niso pozabili kominformističnega razgrajanja na naših shodih v Boljuncu in Ricmanjih. Ko je začel govoriti Šiškovič, so ljudje mirno poslušali, le tu pa tam se je čulo znake neodobravanja. Ko je govornik začel z osebnim napadom na domačega župnika in na razne čimtelje SDZ ter SKSZ, se je sprožil plaz žvižgov in klicev, ki je onemogočil, da bi se moglo govoru slediti. Ves Šiškovičev govor je bilo samo škrupecalo obnovljenih fraz in zbirka protislovij; napadali je vse, kar mu je prišlo pod roko: škofa Rožmana in Santina, duhovnike in liberalce, neodvisne in titovce! V kratkem povedano: izbruhal je ves svoj bes in obup, ki sta danes še potencijana ob pogledu na potapljačo se barko KP v naših občinah. Za njim je govoril Lovriha. Kaj je govoril ni važno! Dovolj je povedati, da je govoril bivši g. županec. Kaj na njegovem željniku, lahko zraste, itak že vsi prav dobro vemo!...

Zanimivo je, da je po zborovanju

beta, ne bi hotel, bolje bi bilo začasno ostati kar pod ZVU v coni A. Pripomnil smo: »Vendar oče, ne pozabite, da nas zavezniki in njihova komisija, ki potuje po spornem ozemlju, ne vpraša po tem, če si želimo ostati pod upravo ZVU ali pod Titom ali pod Mussolinijem, ampak gre zato, če hočemo priti spet pod Italijo ali pod kakršno koli Jugoslavijo.« Da bi ga videli tedaj — možakarja triindevetdesetih let, kako je vzrojil bistro in odločno: »Tisto pa ne, tistega hudiča — Laha — pa nikdar več v te kraje!«

Nič drugače ne mislijo Slovenci na Tržaškem — od prvega do zadnjega, od pobožne žene do nepobožnega posvetnjaka, od tistega preprostega delavca in kmeta na Repentaboru do uradnika na Piazza Goldoni — (ponovno poudarjamo: tudi na Piazza Goldoni smo Slovenci — bilo to italijanskim katoličanom in italijanski Katoliški akciji ljubo ali ne!). Nič ni videti, da bi Slovenci iskali sporazum z Italijani, pač pa se slišati, kako jih kolnejo! Med resnimi in razsodnimi Italijani ni nikogar, ki bi o tem sploh dvomil.

Ce je kaka izjema, sta to samo Tomizza in Botteri, ki sta tako neumna, da verujeta, da si Slovenci želijo Italije v Trst... Prihodnjic pa še nekaj!

Lovriha odklonil ponujeno javno debato med SDZ in KP v Ricmanjih, Borštu, Boljuncu in Dolini, Par dni prej jo je sprejel, sedaj pa odklonil! S tem se vidi, koliko pomena je še v obupanah kominformističnih srech.

SDZ še enkrat poziva Lovriho na javno debato v omenjenih vaseh! Mi smo pripravljene nastopiti, kadar hočemo, pod pogoji, ki so bili določeni za javne debate, ki smo jih imeli v Nabrežini in Sv. Ivanu; edina razlika je ta, da se tokrat vrše debate na prostem.

Omenjamo še, da to debato ponuja SDZ in govornik bo nastopal kot član te politične skupine, ne pa kot predstavnik »Liste slovenske skupnosti«.

Zato »levici, ki se skrivate v vrstah KP v dolinski občini, dokažite, če znate samo žvižgati, ali če imate še kaj moštosti v sebi!

Vaš vodja Lovriha pa naj pokaže, če zna držati dano besedo! Mi jo znamo.

Zborovanje Liste slovenske skupnosti v Boljuncu

V nedeljo dne 4. maja je bil v Boljuncu prvi volilni shod Liste slovenske skupnosti. Kot govornika sta nastopila dr. Mitja Bitežnik in g. Franc Stoka. Zborovanje je otvoril nosilec liste dr. Miro Adamič.

Udeležba je bila nadvse razveseljena in zborovanje bi bilo poteklo v popolnem miru, da ni Vidaličeva partija imela za potrebno poslati na shod skupino žvižgajočih in razgrajajočih nezrelih pobalnov, ki naj bi volivcem onemogočili, poslušati govornika, ki bi pojasnila dejanski položaj v občini in v deželi. Njihov namen je bil shod razbiti, kar se jim pa ni niti najmanj posrečilo.

Dr. Bitežnik je poudaril, kakšen besen odpor je izzval — tako pri italijanskih šovinistih kakor pri kominformistih — skupen nastop Slovencev v obrambo skupnih narodnih koristi v naših občinah. Naši nasprotniki so hoteli, da bi se Slovenci med seboj klali in uničevali ter postali tako lahek plen laškega raznarodovanja in socialnega zatiranja. V svojih računih so se temeljito zmotili. Mladí in sveži slovenski narod je dokazal, da je politično zrel ter se je z združenimi močmi upr krivic in nasilu laških nasprotnikov! To italijansko šoviniste, katerim se je s svojim govorom v Bariju so najbolj italijanskemu mestu Trstue (scittá italianissima) priključil tudi Vidalič, strašno moti. Toda vse zaganjanje v slovensko enotnost bo propadlo: Slovenci bodo pri teh volitvah zmagali!

Za dr. Bitežnikom je govoril Franc Stoka, katerega je v njegovih izjavah večkrat skušal prekiniti bivši in nikdar več dolinski župan Lovriha, ki je bolj znan pod imenom dolinskega Pavlihe. Stoki se je posrečilo v živo zadeti Lovriho v njegovih narodno najbolj občutljivih mestih, zlasti da v popolnoma slovenski občini Dolina, nastopa rad z italijanskimi govori, kot n. pr. pri otvoritvi osnovne šole v Domju. Stoka je večkrat pripravil poslušalce, na Lavrihov račun, v smeti.

Nabrežinci Brežanom!

V zadnji številki Katoliškega glasa smo čitali članek pod naslovom Babilonska zmešnjava v dolinski občini. Iz tega članka smo izvedeli, da je bila vložena v dolinski občini neka neodvisna lista. Slišali smo tudi ime občinskega tajnika gospoda Gerlija oziroma njegove družine, ki bi bila glavni pobornik te »samostojne«, v resnici pa razbijaške liste. Ob svojih pravilno utemeljenih ugotovitvah postavlja člankar vprašanje, češ da bo lahko Nabrežina, kot njegov rojstni kraj, neprijetno prizadeta in užaljena.

Mi Slovenci nabrežinske občine bi za osvetlitev cele stvari dodali še kar sledi: Gospoda Gerlija, nekdanjega Grija, vsi občinarji prav dobro poznamo. Njegovi starši so bili iz Prečnika, torej pristni Kraševci in zavedni Slovenci. Tudi njegova soproga izhaja iz znane slovenske družine iz Praprota. Noben človek ne more torej dvomiti, kakšnega porekla je g. Gerli in njegova družina. Gospod Gerli je vršil dolgo vrsto let službo občinskega tajnika na občinskem uradu v Nabrežini. V tej svoji funkciji je prezeveto in preudano služil takratnemu fašistovskemu županu, ki je bil krut in neizprosen sovražnik slovenskega življa in sploh vsega, kar je spominjalo na slovenstvo. Gospod Gerli je od prve ure nosil črno srajico in jo je slekel zelo pozno, menda ob pogrebu fašizma. V duhu teh črnih srajic je rasla in zrasla njegova družina. Vzgojena je bila tako, da se je popolnoma ujemalo z nazori in željami družinskega botra, že omenjenega fašistovskega podeštata. Da je oče v tem svojem vzgojnem prizadevanju popolnoma uspel, se prav danes prav dobro vidi. Evo rezultata: Po pokolenju slovenska družina vlagava v Dolini italijansko iredentistično

volilno listo, in to s čisto prozornim namenom: uničevati slovenstvo!

Mislimo, da g. Gerli v tej nečastni akciji ni osamljen. Navodila in še kaj drugega dobiva iz tistih krogov, ki so nam Slovencev vse prej kot prijazni. Nekaj podobnega so nekateri izpričniki leta 1949 poizkusili tudi pri nas v Nabrežini z neko »samostojno« listo. Kako je bila ta lista »samostojna«, mi Nabrežinci prav dobro vemo! Vemo tudi, da je bila ta lista po svojem izvoru in namenu precej podobna današnji Gerlijevi listi. Se najbolje pa vemo, da je ta, pri takratnih volitvah nam vrinjena razbijaška lista, že v prvem zublju sramotno pogorela.

Zato mislimo, da bo klavno pogorela tudi ta izrojena lista, ki ima namen, da čimbolj oškoduje interese slovenskega življa v Dolini in da razbije strnjeno in vsa poštena prizadevanja našega ljudstva v popolnoma slovenski občini.

Obvestilo kmetovalcem

Obveščamo zainteresirane kmetovalce, da sprejema Področno kmetijsko nadzorništvo naročila za nakup kunccev raznih pasem po znižani ceni.

Upoštevačoj ceno, ki jo ima danes par kunccev, znaša vsota, ki jo mora plačati kmetovalec: 1.500 lir za par kunccev navadnih pasem in 2.000 lir za par kunccev težkih pasem. Omenjena vsota mora biti položena v trenutku naročitve pri Področnem kmetijskem nadzorništvo v ulici Ghega št. 6-I, vsak dan od 8.30 do 12.30 ure.

Pozor pred hrošči zlate minice

Tudi letos se je pojavil v velikem številu na našem ozemlju hrošč zlate minice, in sicer na cvetočem grmovju, posebno na belem trnu.

Večina kmetovalcev v tem času zanemarljavo borbo proti temu hrošču, ne misleč na škodo, ki jo napravijo ti škodljivci pozneje na sadnem drevju. Opozarjamo, da je treba nemudoma poskrbeti za zatiranje. Svetuje se ročno pobiranje hroščev v jutranjih in večernih urah tako, da položimo pod grmovje odeje ali vreče, in s palico otresemo veje, tako da hrošči po padajo na podlago.

Pobiranje lahko koristno opravi tudi mladiča!

Nastop Glasbene šole SPM

Opozarjamo javnost na dva javna nastopa Glasbene šole SPM, ki bosta dne 27. in 30. maja v Avditoriju Ljudskega doma.

O obeh nastopih bomo obširneje poročali v naslednjih številkah.

DAROVI: V spomin pok. Vekoslava Plesničarja daruje D. Tence, Sv. Križ, L 500 za SDD.

Odgovorni urednik: dr. Janko Jež
Tiskarna »Adria«, d. d. v Trstu

SLOV. DOBROD. DRUSTVO V TRSTU

pridedi
dne 13. maja t. l. ob 21. uri
v Avditoriju

II. BALETNI VEČER

vseh treh tečajev svoje baletne šole pod vodstvom prof. koreografa Petra Gresserova - Golovina.

Ze danes opozarjamo slovensko javnost na ta kulturni nastop, ki bo prikazal napredek te svojevrstne šole na polju plesne umetnosti.

V A B I L A dobite: na sedežu društva, ul. Machiavelli 22-II; v tiskarni Adria, ul. S. Anastasio 1-c; v trgovini Lupše, ul. Coroneo, vogal ul. Rismondo; v trgovini Udovič, ul. Mazzini 44; v tobakarni Prosen, Sv. Ivan; v mirodilnici Scheimer, Barkovlje; v trgovini Kalin, Opčine; v trgovini Terčon, Nabrežina; v gostilni Mahnič, Bazovčica; v gostilni Jadran, Campo S. Giacomo ter pri vseh odbornikih in poverjenikih društva.

Vsem prijateljem in znancem naznanjamo žalostno vest, da je dne 29. aprila 1952 mirno zaspala naša draga

Ančka Ferluga roj. Skočepa

ki počiva na pokopališču v Barkovljah.

Vsem, ki so ji posvečali svojo skrb in pozornost za časa njene bolezni, kakor tudi vsem, ki so počastili njen spomin, izrekamo našo najglobljo hvaležnost in zahvalo.

MOŽ VOJKO IN SORODNIKI

RESNO DEKLE' ALI VDOVO, izobrazeno, posestnica, značajno, v svrhu ženitve želi spoznati 35-letni fant, zdrav, diplomiran službenik. — Ponudbe pod »Resnosta na osebno izkaznico št. 428502 - Fermo Posta - Trst.

ZDRAVNIK Dr. FRANJO DELAK v TRSTU

sprejema od 15.-17. ure v ulici Commerciala št. 10-II
Pokličite tel. št. 31813

ZA BIRMO

Zapestno ure najboljših znamk, zlate verižice in druge zlate predmete dobite po najnižjih cenah pri

Urarna - zlatarna ex Nordio, ul. Roma 19

Mizarji kmetovalci podjetniki

Deske smrekove, macesnove in trdih lesov, trame in par-kete nudi najugodnejše

CALEA
TEL. 90441 TRST
Viale Sonnino, 24